

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Məhkəmə-hüquq sistemində dərin islahatlar başlayır - prezident sərəncamı yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4 aprel 2019-cu il Cümə axşamı № 70 (7240) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident Bakı-Tiflis-Qars xəttində hərəkət edəcək sərnəşin qatarı ilə tanış oldu

İlham Əliyevə marşrut üzrə sərnəşin daşınmasının təşkili ilə bağlı görülən işlərə dair məlumat verilib

yazısı səh.3-də

“Ermənilər müharibəni başlamaq istəyirlərsə, başlasınlar” - azərbaycanlı general

yazısı səh.11-də

Keçmiş nazir Heydər Əsədov rektor təyin olundu

yazısı səh.2-də

Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində soyuqluq var, yoxsa...

yazısı səh.5-də

“Diqlas” da son durum - sahibkarların bir qismi ərazini tərk etmir

yazısı səh.4-də

Üç deputatın ABŞ səfərinə həmkarlarından dəstək

yazısı səh.7-də

Ərdoğan İstanbulu “geri ala” biləcəkm...

yazısı səh.9-də

Azərbaycanda kişi arvadını qəsdən maşınla vurdu

yazısı səh.2-də

Türkiyədə yeni partiya yarana bilər

yazısı səh.9-də

Videosu yayılan qızlardan biri öldürülməkdən qorxur- hüquq müdafiəçilərindən reaksiyalar

yazısı səh.13-də

İrandan kartof idxalının dayanmasından kim qazanacaq

yazısı səh.14-də

“AZƏRBAYCAN BU DƏFƏ AXIRA KİMİ GEDƏCƏK...”

BAKININ YENİ MÜHARİBƏ DOKTRİNASI

Rusiyalı tanınmış siyasi və hərbi analitiklər savaş variantında işğalçı Ermənistanı labüd kapitulyasiya “biçdilər”; “Azərbaycanda artıq döyüşən hücum ordusu yaradılıb...”

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Məşhur iş adamı müflis olub, kirayə evdə yaşamağa başlayıb

Sahib İbrahimov: “Məni susdurmaq üçün bərəmdə cinayət işi açdılar” yazısı səh.10-də

Elxan Şahinoğlu:
“Prezident qarşı tərəfə məhz bunu xatırladır ki, müharibə hələ bitməyib”

yazısı səh.3-də

Tural Abbaslı:
“İsgəndər Həmidov xoşlayır ki, hamı onun fikrinə ləbbeyk desin”

yazısı səh.6-də

Asim Mollazadə:
“Məmur özbaşnalığı Azərbaycan dövlətini zəiflədir”

yazısı səh.7-də

4 aprel 2019

Keçmiş nazir rektor təyin edildi

Prezident İlham Əliyev Heydər Əsədovun Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının rektoru təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. "Report"-un məlumatına görə, sərəncamla Heydər Xanış oğlu Əsədov Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının rektoru təyin edilib.

Qeyd edək ki, H.Əsədov 1959-cu il oktyabrın 24-də anadan olub. 1978-ci ildə Bakı Sovet Ticarəti Texnikumunun mühasibat uçotu fakültəsini, 1983-cü ildə isə D.Bünyadzadə adına Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun Uçot-iqtisad fakültəsini bitirib.

1978-1984-cü illərdə institutda oxuduğu vaxt fəhlə, mühasib, böyük mühasib, böyük təftişçi vəzifələrində çalışıb. 1983-1992-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad İnstitutunda müəllim, baş müəllim vəzifələrində işləyib, 1987-ci ildə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetində namizədlik dissertasiyasını müdafiə edərək iqtisad elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə alıb.

1992-1995-ci illərdə Türkiyənin Mərmərə Universitetinin doktorantı olub.

1995-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə maliyyə nazirinin müavini təyin edilib, 1996-2007-ci illərdə Maliyyə Nazirliyi yanında Baş Dövlət Xəzinədarlığının baş direktoru, Azərbaycan Respublikası maliyyə nazirinin müavini, 2007-2013-cü illərdə isə Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının sədri vəzifələrində çalışıb.

2013-cü il oktyabrın 22-dən 2018-ci il aprelin 21-dək Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri vəzifəsində işləyib.

2011-ci ildə 2-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif olunub. 3 monoqrafiyanın və 30-dan çox elmi əsərin müəlifidir.

Ailəlidir. Üç övladı var.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilirlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Məhkəmə-hüquq sistemində dərin islahatlar başlayır - prezident sərəncamı

Hakimlərin sayı 200 nəfər artırılacaq, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar ixtisaslaşmış məhkəmələr yaradılacaq

Prezident İlham Əliyev məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında fərman imzalayıb.

Geniş, əhatəli fərmanda qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikasının bütün məhkəmələrinin sədrinə və hakimlərinə tövsiyə edilsin ki, məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun artırılması və cəmiyyətdə məhkəmələrə etimadın möhkəmlənməsi üçün fəaliyyətlərində ədalət, qanunçuluq, qərəzsizlik, aşkarlıq, hər kəsin qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunlarında təsbit edilmiş ədalət mühakiməsinin digər prinsiplərinə dönmədən riayət etsinlər.

Habelə, fərmanda "Cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılması üzrə tədbirləri davam etdirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə və Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna tövsiyə edilsin, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə tapşırılsın ki, müvafiq qanun layihələrini hazırlayıb üç ay müddətində

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsinlər" - qeyd edilir.

Fərmanda müvafiq strukturlara hakimlərin müstəqilliyinin, məhkəmələrə müdaxilələrin, təsirlərin qarşısının alınması üçün mexanizmlərin, təkliflərin hazırlanması tapşırılıb.

Fərmanda həmçinin qeyd olunub ki, məhkəmələrin fəaliyyətinin daha optimal şəkildə qurulması, ədalət mühakiməsinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və məhkəmələrdə işlərin baxılma müddətlərinin qısalması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının məhkəmə sisteminə daxil olan məhkəmələrin hakimlərinin ümumi sayı 200 nəfər artırılıb.

Habelə fərmanda göstərilir ki, sahibkarların məhkəməyə müraciət imkanlarının asanlaşdırılması və sahibkarlıqla bağlı mübahisələrə müvafiq sahədə daha dərin hüquqi bilik və təcrübəsi olan hakimlər tərəfindən baxılmasını təmin etmək məqsədilə vergi və gömrük ödənişləri, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələrə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar digər məsələlərə dair işlər üzrə ixtisaslaşmış məhkəmə yaradılmalıdır.

"DOST"u korrupsiyaya bulaşdıran rəis həbs olundu - Şəmkirdə əməliyyat

Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları Şəmkirdə korrupsioner rəisə qarşı əməliyyat tədbiri həyata keçiriblər. Əməliyyat zamanı 70 fəhlənin əmək haqqını hər ay alıb cibinə qoyan Rayon Kommunal Təsərrüfat Birliyinin rəisi Teymur Hacıyev yaxalanıb. İş yerində və evində aparılan yoxlamalar zamanı Teymur Hacıyevdən 70 ədəd maaş kartı götürülüb.

Aydın olub ki, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Şəmkir rayonunda "DOST" mərkəzi xətti ilə 500 nəfərin işlə təminatını həyata keçirir. Həmin işçilər Rayon Kommunal Təsərrüfat Birliyinin (RKTB)xətti ilə işə götürülür. Rəis Teymur Hacıyev 500 nəfərdən 70 nəfərinin maaş kartını özündə saxlayıb. Adları işçi kimi qeydiyyatda alınsa da, faktiki olaraq həmin işçilər işə çıxmayıblar. Onların adına maaş kartları açılıb, hər ay ora 170 manat məvacib köçürülüb. Teymur Hacıyev hər ay həmin pulları çıxarıb. Ayda 12 min manat civarında pul mənimsənilib. Son 6 ay ərzində Teymur Hacıyevin 70 min manata yaxın vəsaiti ancaq maaş kartları vasitəsilə mənimsədiyi haqda məlumatlar var. Bundan başqa, Teymur Hacıyevin işdə olan fəh-

lələrə qarşı da qanunsuzluqlara yol verdiyi bildirilir. Qeyd olunur ki, Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi əməkdaşlarının əməliyyatı keçirməsinə də işçilərin Teymur Hacıyevdən şikayətləri səbəb olub. Belə ki, işçilər hüquq-mühafizə orqanlarına yazdıqları şikayətlərdə Teymur Hacıyevin onları qanunsuz olaraq hər ay maaşlarından pul verməyə məcbur etdiyini, hər xırda məsələyə görə onlardan pul tələb etdiyini yazıblar.

Teymur Hacıyevin işə edilməsindən Şəmkirin icra başçısı Alimpaşa Məmmədov, RKTB-nin fəaliyyətinə nəzarət etməli olan icra başçısının 1-ci müavini Qüdrət Əliyev tələş keçiriblər. Alimpaşa Məmmədovun Qüdrət Əliyevin əlaqələrindən istifadə etməklə Teymur Hacıyevin xilas edilməsi üçün minnətçi düşməsi, bir neçə ünvandan xahişçi olması haqda da xəbərlər var.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov "Yeni Müsavat"ın sorğusuna cavabında Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşlarının Şəmkirdə əməliyyat keçirdiklərini təsdiqləyib. Xidmət rəhbəri bildirib ki, əməliyyatın təfərrüatları ilə bağlı ictimaiyyətə əlavə məlumat verəcək.

E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Aftandil İsrailov yayılan videosundan danışdı

Ötən gün sosial şəbəkələrdə xalq artisti Aftandil İsrailovun bir məclisdə çəkilmiş videosu yayılıb. Görüntüdə xalq artisti dostları arasında ona qarşı edilən zərərə qarşı qeyri-etik ifadə işləyib. İzləyicilər adətən videoya birmənalı münasibət bəsləməyib. Məsələ ilə bağlı xalq artisti Aftandil İsrailov "Yeni Müsavat"a danışdı: "Onu pozğun adamlar edib. Bir azdan siləcəklər, vəssalam. Mən onlara baş qoşmuram. Bu cür söz-söhbət hər yerdə olur. Hansısa məclisdə oturlar, danışıq, paxıllıq edirlər. Biz bu cür söhbətlərə qarışmırıq. Bir azdan bu söz-söhbət də bitib gedəcək..."

Ümumiyyətlə, bu cür hərəkətlərə yol vermək olmaz. Sənətkarların sənətinə, yaradıcılığına hörmətlə yanaşmaq lazımdır. Amma bir də görürsən ki, kiməsə sərt davranırsan, öz davranışını, hərəkətini itirir. Əgər onların vaxtı-vaxtında cavabını verməsən, bu davam edəcək".

Qeyd edək ki, xalq artisti Brilliant Dadaşova həmçinin müdafiəsinə qalxıb. Belə ki, müğənni "Instagram" səhifəsində videolu müraciət yayaraq Aftandil İsrailovla bağlı videonun yayılmasına etiraz edib:

"Aftandil İsrailovun bir videosu yayılıb. Orada kişi məclisdir, Aftandil bəy öz dostları arasında ona edilən zərərə senzurdan kənar ifadə işləyib. Bir səhifə isə onu paylaşaraq "Xalq artistimizə baxın" sözlərini yazıb. Nə demək istədiyini anlamıya çalışıram. Aftandil İsrailov bütün Qafqazda qarmon ustalarının ustasıdır. Öz dostları arasında olan zərərəfətə İntaqrama yerləşdirməklə nə etmək istəyirlər? Bunu anlayandan sonra artıq bu mövzuya qayıtmayacam.

İnanıram ki, bütün ziyalılarımız milli dəyərlərimizə qarşı olan təcavüzə biganə qalmayacaqlar".

Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda kişi arvadını qəsdən maşınla vurdu, sonra sirkə içdi

Gəncədə kişi qəsdən avtomobillə həyat yoldaşını vurub. Musavat.com "Qafqazinfo"ya istinadla xəbər verir ki, hadisə Məhsəti qəsəbəsində baş verib.

1960-cı il təvəllüdü Eldar Abbasov Sevinc adlı həyat yoldaşını idarə etdiyi "VAZ" markalı avtomobillə vurub. Belə ki, kişi bir neçə dəfə qadını maşınla divara tərəf sıxıb. E. Abbasovun xəsarətlər alan həyat yoldaşı xəstəxanaya yerləşdirilib.

Hadisədən sonra Abbasov özü də sirkə turşusu içərək intihara cəhd edib, dərhal xəstəxanaya çatdırılıb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 3-də Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttində hərəkət edəcək sərnəşin qatarı ilə tanış olub. AzərTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Bakı Dəmir Yolu Vağzalında əvvəlcə Qəbələ dəmir yolu stansiya-sının binasının eskiz layihəsinə baxıb.

Sonra prezident İlham Əliyev Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttində hərəkət edəcək sərnəşin qatarı ilə tanış olub.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Cavid Qurbanov bildirdi ki, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sifarişi ilə İsveçrənin "Stadler Rail Group" şirkəti tərəfindən istehsal olunan 10 vagonndan ibarət sərnəşin qatarı Türkiyə və Gürcüstandan keçməklə martın 29-da Bakıya çatıb. Amma bundan əvvəl qatar Axalkalakidə quraşdırılmış xüsusi qurğuda test rejimində sınaqdan keçirilib. Qatarların Türkiyədə hərəkəti üçün Gürcüstan-Türkiyə-Gürcüstan sərhəd-keçid məntəqəsində vagonlarda təkər cütlerinin eninə bazasının avtomatik olaraq 1520 millimetrdən 1435 millimetrdən və əksinə dəyişdirilməsini nəzərdə tutan yeni qurğu quraşdırılıb. Qatarda doqquz sərnəşin vagonu və bir restoran var. Vagonlar "standart", "komfort", "biznes" və "restoran" olmaqla dörd kateqoriyada istehsal edilib. Kateqoriyasından asılı olaraq, vagonlar 10, 20 və 32 nəfərlikdir. Ümumilikdə qatarda bir istiqamətə 246 yer nəzərdə tutulub. Saatda 160 kilometr sürətlə hərəkət etmək imkanına malik qatardakı arabacıqlar pnevmatik asılqanla təmin edilib ki, bu da döngələrdə vaqonun tarazlığını tənzimləyir. Bundan başqa, hər bir vaqon dizel generatoru avadanlığı ilə təmin olunub. Bu da lokomotivdə cərəyan olmadıqda vaqonu və ondakı bütün elektrik enerjisi istifadəçilərini 24 saat fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin edəcək.

Qeyd edək ki, Bakı-Tiflis-Qars marşrutu ilə sərnəşin daşınmasının təşkili bu ilə planlaşdırılıb. "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ilə İsveçrənin "Stadler Rail Group" şirkəti arasında imzalanan müqaviləyə əsasən ikinci mərhələdə daha 10 vaqonun gətirilməsi nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, müstəqillik tariximizin möhtəşəm layihələrindən olan Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xətti 2017-ci ilin oktyabr ayında Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanında keçirilən təntənəli mərasimlə istifadəyə verilib. Asiya ilə Avropa arasında birləşdirən və Avrasiya məkanı üçün yeni yüksəliş layihəsi olan Bakı-Tiflis-Qars

Prezident İlham Əliyev Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttində hərəkət edəcək sərnəşin qatarı ilə tanış olub

ölkələrimiz arasındakı əlaqələrin strateji təzahürünü də nümayiş etdirir. Bu yolla artıq yüklərin daşınması uğurla həyata keçirilir. Bununla da çox mühüm transmilli neft-qaz kəmərlərinə malik Azərbaycan

bu strateji layihənin reallaşması ilə özünün nəinki regionda, bütünlükdə Avrasiya qitəsindəki əhəmiyyətini artırır. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin işə düşməsi Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin

gücləndirilməsində, iqtisadi qüdrətinin artırılmasında yeni mühüm strateji amilə çevrilib və regionda sabitliyə, xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına və iqtisadi inkişafa böyük töhfədir.

gücləndirilməsində, iqtisadi qüdrətinin artırılmasında yeni mühüm strateji amilə çevrilib və regionda sabitliyə, xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına və iqtisadi inkişafa böyük töhfədir.

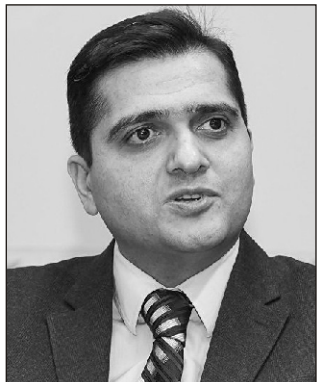
Prezidentdən ikinci Qarabağ savaşı ilə bağlı mühüm xəbərdarlıq

Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev aprel döyüşlərinin ildönümündə işğalçı ölkəyə növbəti dəfə ciddi mesajlar ünvanladı.

Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin N saylı hərbi hissəsində olan ölkə rəhbəri deyib ki, bu gün Azərbaycan ordusu uğurla inkişaf edir, ordu quruculuğu prosesi sürətlə gedir, bizim hərbi hissələrimiz yenidən qurulur, yenidən tikilir, ordumuz ən müasir texnika ilə təchiz edilir. Bu da təbii, çünki biz müharibə şəraitində yaşayırıq, müharibə hələ bitməyib, müharibənin birinci mərhələsi başa çatıb. Bu fikirlərlə Ali Baş Komandan ikinci Qarabağ savaşının qaçılmaz olduğunu anons edib və düşməni düşünməyə çağırıb.

Prezident deyib ki, bu gün Azərbaycan ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır. "Aprel döyüşləri bütün dünyaya göstərdi ki, Azərbaycan ordusu bu gün ən yüksək keyfiyyətlərə malikdir və istənilən anda istənilən vəzifəni icra edə bilər. Ermənistanın yaratdığı mif tamamilə darmadağın edildi"-dövlət başçısı əlavə edib.

Ölkə başçısı onu da deyib ki, ötən il uğurlu Naxçıvan əməliyyatı keçirilib: "Bu əməliyyat nəticəsində biz strateji yüksəkliklərə sahib olmuşuq. Bu yüksəkliklər imkan verir ki, biz çox

Arzu Nağıyev: "Azərbaycan xalqı və onun ordusu torpaqlarımızın istənilən yola qaytarılması və suverenliyimizin qorunmasına hazır olmalıdır"

Elxan Şahinoğlu: "İlham Əliyev də qarşı tərəfə məhz bunu xatırladır ki, müharibə hələ bitməyib"

böyük əraziyə nəzarət edək. Uğurlu Naxçıvan əməliyyatı bir daha göstərdi ki, ordumuz peşəkardır, ordumuzun döyüş qabiliyyəti yüksək səviyyədədir".

O ki qaldı Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə, İ.Əliyev deyib ki, burada bizim mövqeyimizdə heç bir dəyişiklik yoxdur: "Bu münaqişə yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Dağlıq Qarabağ bizim əzəli, tarixi torpağımızdır. Əsrlər boyu xalqımız bu torpaqlarda yaşayıb, qurub, yaradıb.

Bu gün bütün dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Bütün mötəbər beynəlxalq təşkilatlar müvafiq qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. Bu, tarixi və hüquqi əsasdır. Heç bir ölkə qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"ni tanımayıb, əminəm ki, tanımayacaqdır".

Prezident deyib ki, danışıqların davam etdirilməsinin məqsədi işğal edilmiş torpaqların azad olunmasıdır: "Siz bilirsiniz ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi danışıqların formatını

dəyişdirmək istəmişdir. Verilən bəzi bəyanatlar da ictimaiyyət üçün bellidir. Ancaq Azərbaycanın birmənalı mövqeyi bunu mümkün etməmişdir. Münaqişə Ermənistan ilə Azərbaycan arasındadır. Bizim torpaqlarımızı Ermənistan işğal edibdir. İşğal edilmiş torpaqlarda qarşı tərəfdə hərbiçilərin 80 faizi Ermənistan vətəndaşlarıdır. Ona görə danışıqlar prosesi də iki ölkə arasında aparılmalıdır və aparılır. Son Vyana görüşü, o cümlədən ona görə önəmli idi ki, bu mövcud formatı bir daha təsdiqlədi. Həm xarici işlər nazirləri arasında aparılan danışıqlar, həm də rəhbərlik arasında keçirilmiş görüş bir daha onu göstərir ki, bu, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsidir. Biz hər dəfə bu münaqişə ilə bağlı sözümlü deyəndə bu münaqişəni belə də adlandırırıq: Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi".

Qeyd edək ki, prezident özünün facebook səhifəsində aprel döyüşlərinin üçüncü ildönümü münasibətilə "Qəhrəmanlarımızla fəxr edirik!" başlığı ilə videoçarx da paylaşılıb.

Hələlik Ermənistan və beynəlxalq təşkilatlar dövlət başçısının bəyanatına sükutla "reaksiya verir". Amma ekspertlər son bəyanatları kifayət qədər ciddi qəbul edib və torpaqların azadlığının anonsu sayır.

"Cənab İlham Əliyev Ali Baş Komandan kimi verdiyi be-

yanatla bir daha bildirdi ki, münaqişənin həlli tək diplomatik və ya danışıqlar yolu ilə deyil, həm də hərbi yolla edilə bilər".

Bu fikirləri isə politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı bildirdi. Qeyd etdi ki, prezidentin bəyanatının səbəbləri var: "İşğal olunmuş ərazilər qaytarılmayana, hər bir mərhələnin son nəticəsi olmayana və bütün bu proseslər Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməyənə qədər münaqişənin bitməsindən danışıqlar doğrudan da tezdir. Ermənistan status-kvonun saxlanması maraqlıdır və bunu hər dəfə ortaya atdıqları yeni bir arqumentlə etməyə çalışırlar. İndi də format məsələsini ortaya atıb separatçıları danışıqlar masasına gətirməyə çalışırlar və bilirirlər ki, heç zaman Azərbaycan buna razılıq verməyəcək. Hətta danışıqlardan bir gün öncə atəşkəsin pozulması da buna hesablanan bir variant idi. Paşinyan "Qarabağ klanı"nın üzvü deyil və separatçılar qarşısında çox böyük cavabdehliyi də yoxdur. Köçəriyan və Sərkisyan isə birbaşa bu cinayətkar xuntanın üzvləri idi. Yeni Paşinyanın siyasi manevr imkanları daha çoxdur. Lakin buna baxmayaraq, Qarabağ kartından istifadə etmək ona da sərfəlidir".

A.Nağıyev qeyd etdi ki, artıq hakimiyyətə gəlməyinin bir ili tamam olan Paşinyan münaqişənin həlli ilə bağlı da hesabat verməlidir: "Lakin nə irəliləyib, nə də hər hansı bir yenilik yoxdur. Buna görə də danışıqlara gedir və heç olmasa deyiləcək bir söz üçün zəmin yaratmağa çalışır. Azərbaycan isə gözləmə mövqeyindədir və dik-tə edən tərəf kimi qoyulan suallara cavab gözləyir, əks halda, hərbi yol qaçılmaq ola bilər".

Politoloq qeyd etdi ki, beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın hərbi yolu ilə ərazilərini azad etməsinə imkan vermək istəmir: "Çünki bütün aktorlar bu müharibədən ancaq ziyan görcəklər. Baxmayaraq ki, erməni tərəfi absurd bəyanatlar verir, bəlkə də hərbi müdaxilədən ən çox qorxan da məhz onlardır. Bütün təhlillər göstərir ki, yaranmış gərginliyə baxmayaraq, danışıqlar davam etdiriləcək və erməni tərəfi artıq konkret addımlar atmalıdır. Əks halda, yaranacaq şəraitin bütün məsuliyyəti ermənilər və onların havadarlarının üzünə qoyulacaq. Buna görə də Azərbaycan xalqı və onun ordusu torpaqlarımızın istənilən yola qaytarılması və suverenliyimizin qorunmasına hazır olmalıdır. Bu, Azərbaycan prezidentinin çıxışında da öz əksini tapdı".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, prezident İlham Əliyev bu fikirləri hər zaman söyləyir: "Çünki danışıqlarda nəticə yoxdur və toqquşma ehtimalı hər zaman realdır. Vyana danışıqları da bir daha göstərdi ki, Ermənistan sülh yolu ilə Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları boşaltmaq istəmir. Düşmən ölkənin hərbi ritorikası da artır".

Ekspert dedi ki, bunu Ermənistan müdafiə nazirinin son bəyanatı və Paşinyanın onu müdafiə etməsi də sübut edir: "Demək, belə bir şəraitdə biz ancaq təzyiqli yolunu tutmalıyıq. İlham Əliyev də qarşı tərəfə məhz bunu xatırladır ki, müharibə hələ bitməyib. İstəyir ermənilər də anlaşınlr ki, danışıqlar yolu ilə məsələni həll etmək istəmərlərsə, qarşılarında Azərbaycan ordusunu görcəklər".

E.PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

“Diqlas” Ticarət Mərkəzində baş verən yanğın-dan artıq 10 günə yaxın zaman keçir. Zərərçəkən sahibkarların, ticarətçilərin vəziyyəti necədir, hazırda nə edirlər?

Suala cavab tapmaq üçün “Yeni Müsavat”ın reportyor qrupu olaraq ticarət mərkəzinin qarşısına yollandıq. Müşahidə etdik ki, zərərçəkən ticarətçilərin bir qismi hələ də “Diqlas”ın qarşısını tərk etməyiblər.

Zərərçəkənlərin tələblərinə keçməzdən önce son rəsmi məlumatlara diqqət edək. Belə ki, aprelin 2-də İqtisadiyyat Nazirliyindən verilən məlumata görə, yanğından zərərçəkmiş sahibkarlar ticarət mərkəzlərində müvafiq yerlə təmin olunur.

İqtisadiyyat Nazirliyindən bildirilib ki, artıq ticarət mərkəzləri ilə aparılan danışıqlar zamanı razılıq əldə edilib: “Bu razılığa görə, zərərçəkən sahibkarlara 8 ticarət mərkəzi təklif olunub. Artıq 20-yə yaxın sahibkar 5 ay icarə haqqı ödənilməmək şərti ilə “Aygün” və “Sədərk” ticarət mərkəzlərində, Dərnəgül şosesində yerləşən “Eurohome” tikinti bazarında ticarət obyektləri ilə təmin olunub”.

Bildirilib ki, sahibkarların ticarət mərkəzlərində yerləşdirilməsi prosesi davam etdirilir.

Lakin yanan ticarət mərkəzinin qarşısında olduğumuz zaman söhbət etdiyimiz zərərçəkən satıcılar bildirdilər ki, onların başqa yerdə obyekt götürmək imkanları yoxdur. Söylədilər ki, hazırda banklara, lombardlara xeyli miqdarda borcları var. Buna görə də yenidən kredit götürmək imkanında deyillər. Müşahidə etdik ki, ticarət mərkəzinin qarşısına toplaşan ticarətçilərin əksəriyyəti içəri keçib, mağazalarında nə qədər mallarının yanıb, nə qədərini salamat olduğunu öyrənmək istəyirlər. Onlarla söhbətimiz zamanı bildirdilər ki, evlərindən çox bu ticarət mərkəzinə etibar edirdilər. Ona görə də pullarını belə mağazalarının içərisindəki xüsusi yerlərində saxlayıblar. Buna görə də içəri keçib, mağazalarına baxış keçirmək istəyirdilər. Ərazidə polis və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşları xidmət aparırdılar. Onlar sahibkarların içəri keçmələrinə icazə vermirdilər. Söhbət etdiyimiz FHN əməkdaşı bildirdi ki, icazə olmayana qədər heç kəsin içəri girmək ixtiyarı yoxdur.

“Bildiyiniz kimi, məsələ ilə bağlı cinayət işi açılıb və hazırda istintaq gedir. Satıcıların içəri keçməsi, birincisi, mövcud izləri məhv edə bilər. İkincisi, içəridən oğurluq edən olar. Üçüncüsü də hələ binanın konstruksiyalarının hansı vəziyyətdə olması məlum deyil. Mütəxəssislər yoxlama aparıb, rəy verdikdən sonra zərərçəkənlərin hissə-hissə içəri buraxılması təmin olunacaq”.

Ticarət mərkəzinin qarşısında olan kiçik dükənlərin sahibləri isə öz mallarının yanmayan hissəsini daşıyırdılar. Eyni zamanda ticarət mərkəzinin qarşısındakı dükənlərin sökülməsinin də şahidi olduq.

Sahibkarların sözlərinə görə “Diqlas” yanan zaman hər kəsə böyük məbləğdə zərər dəyib. Lakin bildirilir ki, ən çox zərəri gəlincik paltan satanlarla tikinti materialları mağazalarının sahibləri görüb. Mağazanın 4-cü

“Diqlas”da son durum - sahibkarların bir qismi ərazini tərk etmir

Ticarət mərkəzinin rəhbərlərindən olan Rasim Məmmədov “Obyekti o özü yandırıb” ittihamına cavab verdi...

mərtəbəsində gəlincik mağazaları olub. Özlərinin sözlərinə görə, burada 350 min manatlıq maliyyə yanan da var, 50 min manatlıq gəlincik paltarı yanan da.

Gəlincik paltarı mağazasının sahibi olan Səadət Qəmbərova bildirdi ki, onun mağazada 73 min manatlıq maliyyə yanmış:

“8 il idi ki, “Diqlas”da gəlincik paltarı satırdım. Demək olar ki, satıcıların çoxu burada ehtiyat mərkəzi istifadəyə verilən illərdən işləyirlər. Ancaq təbii ki, hər kəsə dəyən zərərin məbləği eyni deyil. Hələ ki bizə heç bir kompensasiya ödənilməyib. Deyirlər ki, komissiya iş aparır. Eləcə də bizə dəyən zərərin miqdarını da soruşan, araşdıraraq olmayıb. Deyirlər ki, gözləyirik, biz də gözləyirik. Ancaq içəri keçməyimizə icazə vermir. Şəxsən mənim içəridə 73 min manatlıq malım yanmış. Mağazada ən ucuz gəlincik paltarının qiyməti 600 dollar idi. Bu ticarət mərkəzində rəqibim yox idi. Elə gəlincik paltarım yanmış ki, qiyməti 15 min manat olub. Kredit götürdüyüm lombardlara getdik, dedilər ki, faizi dondura bilmirik. İqtisadiyyat Nazirliyindən dedilər ki, biz ancaq banklara olan faizinizi dondura bilərik. Öz istəyimlə 5 aylıq bank faizlərinizi donduracağımızı dedilər. İndi bizə mağazalar təklif edirlər ki, gedib işləyək. İnanın ki, mən bu ticarət mərkəzindən çıxanda cibimdə 6 manatım olub. Kassada pulum var idi. Ancaq içəri buraxmadılar ki, gedib götürəm. 10 gündür ki, bizim evdə yemək bişmir. Cibimizdə 1 qəpik yoxdursa, necə mağaza götürə bilərik?”

“Santexnika” mağazalarının sahibləri də bildirdilər ki, dövlət tərəfindən ayrılan vəsaitin verilməsini gözləyirlər. Satıcıların əksəriyyəti söylədi ki, bu günlər ərzində səhhətlərində ciddi problemlər olub. Hadisənin şokundan ayıla bilmirlər. Satıcılar arasında 30 min, 100 min, 150 min, 210 min manat və daha yüksək zərər gördüklərini bildirdilər də oldu.

Zərərçəkənlər hələ də ticarət mərkəzindəki yanğının necə baş verdiyini düşünürlər. Onlarla söhbətimiz zamanı bildirdilər

ki, ticarət mərkəzinin qısa müddət ərzində alışmasından şübhələniblər. Onların sözlərinə görə, ticarət mərkəzinin bu cür alışması heç də təsadüfi deyil.

Sahibkarlar bizə və bizdən önce ərazidən reportaj hazırlayan mətbuat nümayəndələrinə də bildirmişdilər ki, ticarət mərkəzinin yanmasında “Diqlas”ın rəhbərlərindən olan Rasim

Məmmədovun əlinin olduğunu düşünürlər. Onlar iddia etdilər ki, Rasim Məmmədov harada olursa, orada yanğın baş verir:

“Rasim Məmmədovu hələ səndən bir gün sonra burada camaat döyüb, telefonunu sındırmışdı. O adam bundan önce 8-ci kilometr bazarında işləyib. Onun çalışdığı müddətdə orada da yanğınlar baş vermişdi”.

Satıcılar hətta Rasim Məmmədovun xarici kəşfiyyat orqanlarına çalışdığını da iddia etmişdilər. Satıcılarla söhbətimiz zamanı Rasim Məmmədovun yaxınlıqda olduğunu müşahidə etdik. Ona jurnalist olduğumuzu söyləyəndə aşağıdakıları bildirdi: “İmkan verin camaatla söhbət edək, problemi yoluna qoyaq, ondan sonra danışıq da. Biz hazırda camaatla danışıqlar aparıb, vəziyyətdən çıxış yolları axtarıraq”.

R. Məmmədova ona qarşı ittihamların olduğunu, sahibkarlar tərəfindən ticarət mərkəzinin onun tərəfindən yandırılması ilə bağlı fikirlərini səsləndirdiyini söylədik. Cavabı aşağıdakı kimi oldu:

“Desinlər də. Yanğın bizə aid olan sahədən başlamayıb. Yanğın əks istiqamətdən başlayıb. Hadisə ilə bağlı cinayət işi açılıb, istintaq gedir. İstintaq nəticəsində hər şey aydın olacaq”.

□ Əli RAİS,
“Yeni Müsavat”
Fotolar: Elçin ƏKBƏROV

“Diqlas”da zərərçəkənlərin bank borclarına güzəştlər ediləcək

“Diqlas” Ticarət Mərkəzində yanğından zərər çəkmiş sahibkarların banklara olan borclarına Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının (ABA) təşəbbüsü ilə güzəştlər tətbiq olunacaq.

ABA-dan ONA-ya bildirilib ki, martın 26-da Bakının Nizami rayonu ərazisində “Diqlas” Ticarət Mərkəzində baş vermiş yanğın nəticəsində burada ticarətlə məşğul olan sahibkarlara xeyli miqdarda ziyan dəyib.

“Hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə dövlət vətəndaşlarına arxa durdu, sahibkarlara dəstək oldu. Dövlət başçısı mərkəzi və yerli icra qurumlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə təcili müşavirə keçirib, “Baş vermiş yanğınla əlaqədar Komissiyanın yaradılması haqqında” 28 mart 2019-cu il tarixli və “Baş vermiş yanğın nəticəsində zərərçəkmiş sahibkarlara maddi yardım göstərilməsi haqqında” 29 mart 2019-cu il tarixli sərəncamlar imzalayıb.

Baş vermiş hadisə ilə bağlı ölkə prezidentinin çağırışına cavab olaraq yanğın nəticəsində zərərçəkmiş sahibkarlara kömək göstərilməsi məqsədilə banklarda kredit borcu olan sahibkarların kreditlərinin restrukturizasiya olunması, kreditlərə görə hesablanmış cərimələrin (peniyaların) bağışlanması, faizlərinin aşağı salınması məsələləri Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının Rəyasət Heyətinin 29 mart 2019-cu il tarixdə keçirilmiş iclasında müzakirə olunub.

Qeyd olunan məsələ ilə əlaqədar çıxış və təkliflər dinləniləndikdən sonra “Diqlas” Ticarət Mərkəzində baş vermiş yanğın zamanı zərərçəkmiş sahibkarların Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının üzv bankları tərəfindən kreditlərinin restrukturizasiya olunması, hesablanmış cərimələrin (peniyaların) silinməsi, faizlərinin aşağı salınması, eləcə də onlara müvafiq olaraq əsasən, qaydalar çərçivəsində yeni kreditlərin verilməsi və bu tədbirlərin icrasına dərhal başlanılması ilə bağlı qərar qəbul edilib”, - deyərək məlumatda bildirilir.

Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində son zamanlar soyuqluq müşahidə olunmaqdadır. Məlumatlara görə, üzde o qədər də görünməsə də alt qatda heç də isti olmayan mənzərə hökm sürür. Bu vəziyyətin nədən qaynaqlandığına gəlincə, politoloqlar hesab edir ki, səbəblər müxtəlifdir.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki,

mayaraq, əks tərəfdən adekvat cavabın gəlmədiyinin şahidi oluruq. Əlbəttə, burada Rusiyadakı erməni diasporunun fəaliyyətini də ön plana çəkmək olar, sözsüz ki, Azərbaycanın yürütdüyü müstəqil siyasəti də müəyyən mənada səbəb kimi göstərmək olar. Rusiya heç zaman müstəqil siyasət yürüdən postsovet respub-

yurdu. İndi saziş sənədi hazırlanıb yekunlaşmaq üzrədir və ilin sonuna qədər imzalanması gözlənilir. Odur ki, Rusiya, şübhəsiz, bundan heç də məmnun deyil. Azərbaycan öz geosiyasi əhəmiyyətinə görə çox mühüm ölkələrdən biridir. Həm də Azərbaycan Avropa İttifaqının enerji təminatçılarından, neqliyyat dəhlizidir. Bu

baycana böyük ehtiyacı var. Hesab edirəm ki, qarşıdakı dövrdə münasibətlər istənilən səviyyəyə gəlib çatacaq".

Q.Hüseynlinin fikrincə, Rusiya uzun müddət Azərbaycanın KTMT-yə qoşulacağını gözləsə də, bu gözlənti reallaşmadı: "Rusiya yaxşı olardı ki, Azərbaycanın KTMT-yə qoşulması üçün irəli sürdüyü şərtlərin yer-

Bir iclası apara bilməyənlərin Xalq Hərəkatı

Elşad MƏMMƏDLİ
elshad1978@gmail.com

idarəetmənin əsas şərti ilk növbədə bütün mümkün vəziyyətlərdə özünü idarə edə bilməkdir. Bu, dünyada qəbul olunmuş ümumi bir normadır. Əgər hansısa bir zümrəni, hətta 5 nəfəri idarə etməyə iddialı sənə, təklikli, səbirli, hazır cavab, bütün situasiyalarda soyuqqanlı olmağı bacarmısan. Hətta təxribata çəkildiyin anda belə anımdaca bunun fərqi var, doğru addımlar atmalısan. Əgər bu xüsusiyyətləri özündə cəmləyə bilmirsən, deməli, sən idarəedici yox, idarə olunan. Zəlzələdən, vəlvələdən idarə etməyə gəlib çıxmısan, burada çox dayan, nailiyyət əldə edə bilməyəcəksən. Reallıqları, imkanlarını doğru qiymətləndirmədən uğura nail olmaq əvəzinə uçuruma gedəcəksən.

O da mümkündür ki, insan iddialıdır və məhz idarəetmədə, ictimai-siyasi sferada üst düzəyde olmağı özünə yaraşdırır. Amma iddialarla imkanlar uzlaşmırsa, bunu özün görməsən, hiss etməsən də, kütlələr görecək, xalq obyektiv qiymət verəcək və kim sən idarəetmədə, arxanda olmayacaq.

Biz azı 20 ildir ki, bu cür durumların şahidi oluruq və bu günlərdə Azərbaycan Xalq Hərəkatı adlı qurumun toplantısında baş verənlər yekun nəticələr çıxarmaq üçün ciddi materialdır. Yəqin ki, sosial şəbəkələrdə, saytlarda həmin iclasın videosunu izləmişsiniz.

Əlbəttə, istənilən siyasi-ictimai müzakirədə, istənilən təşkilatın iclasında hansısa mübahisə düşsə, fikir ayrılıqları ola bilər. Dartışmalar, mübahisələr haradasa demokratiyanın bir əlaməti də sayıla bilər. Amma biz bu iclasın gedişatını izlədikdə çox utanclı bir vəziyyətin şahidi oluruq. Xalq Hərəkatı adına iddia edən qurumun iclasını faktiki olaraq normal şəkildə apara bilmirlər. Ən ağırlısı odur ki, azı 10-20-30 ildir siyasətdə olan adamlar bir-birini təhqir də edir, aşağılayır, əl-qol atır, biri qarğış edir, bir başına güllə çaxmağa söz vermiş də lap "gül vurur": Onu tənqid edən bir şəxsə cavabında "yalançının var-yoxuna lənət" deyir...

Xalq işə baxır və sadə, bəsit şəkildə düşünür ki, əgər bunlar ictimai bir müzakirədə bir-birinə qarşı bu cür davranırlarsa, müzakirə hakimiyyət, hökumət, vəzifə bölgüsü ilə bağlı olarsa, yaxud hansısa böyük pulların üzərindən gedərsə, nələr edərlər, necə davranırlar?

Və düşüncələr yenə də qayıdır 1990-cı illərin əvvəllərinə, AXC hakimiyyəti dövrünə. Hesab edək ki, 90-cı illərdə siyasi təcrübə yox idi, çoxları da gənc idi, hərəkatdan, müharibədən gələn adamlar idilər. Bəs bu 30 ildə zərər qədər təcrübə toplamaq mümkündür? Elementar mədəni, sivil davranışa yiyələnmə bilməmək sızlərə dəhşətli gəlmirmi?

Çox uzağa getmək, Avropadakı, Türkiyədəki sivil davranış metodlarından nümunə göstərmək niyyətində də deyiləm. Diqqətinizi rəqibiniz YAP-a yönəltmək kifayətdir. YAP-çıları bəyənmişsiniz, tənqid edirsiniz. Amma onların nəinki öz iclaslarında bir-biri ilə davranışlarına, hətta müxalifətilərlə debatlarda, sosial şəbəkələrdəki müzakirələrdə göstərdikləri təmkin, soyuqqanlı, sivil çıxışlarını müşahidə edib, yanlışlarınızın, uğursuzluqlarınızın kökü haqda düşünməmişsinizmi? Söhbət hansısa korrupsioner məmurdan getmir, bunlar tamam ayrı söhbətin mövzudur, bunu bayraq edib özünü bəraət qazandırmayın. Söhbət məhz siyasətçilərdən, siyasi, mədəni davranışlardan gedir. Hər kəsin ilk diqqət etdiyi məsələ özünüifadə tərzidir. Əgər bir şəxs, qüvvə özünü, 5-10 nəfər əqidədaşı ilə birlikdə keçirdiyi iclası idarə edə bilmirsə, xalq, cəmiyyət, beynəlxalq təşkilatlar artıq çoxdan nəticə çıxarıb deməkdir...

Söhbət hələ ondan getmir ki, xalq sizə inansın, davranışlarınızdan xoşu gəlsin və o saat da iqtidar etsin və ya edəcək. Məsələ ondadır ki, cəmiyyət həm də sivil bir müxalifət arzusundadır, axı bu cür görkəmlə xalq sizi özünün müxalifəti hesab edə bilmir. Öncə sivil bir müxalifətə çevrilmək daha maraqlı, faydalı ola bilər...

Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində soyuqluq var, yoxsa...

Politoloq: "Rusiya heç zaman müstəqil siyasət yürüdən postsovet respublikalarını sevməyib"

Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərdə son zamanlar müəyyən soyuqluq olduğu barədə deyilənlərdə həqiqət payı var. Bu soyuqluq müxtəlif səhələrdə özünü büruzə verir. Rusiya mətbuatında bu soyuqluğu hiss elətdirən, yaxud da əks elətdirən yazılara rast gəlmək mümkündür: "Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyi, xüsusilə nazirliyin sözcüsü Mariya Zaxarova bu məsələlərdə xüsusi rol oynamışa çalışır. Orada yaşayan azərbaycanlı emək miqrantlarına qarşı da münasibətlərdə soyuqluğa və bəzən qeyri-qanuni hərəkətlərə rast gəlinir. Onların sıxışdırılması da nəzərə çarpır. Bütün bunların hamısını üst-üstə götürəndə görürsən ki, Azərbaycanın Rusiya ilə xoş münasibət bəsləməsinə və ikitərəfli münasibətləri inkişaf etdirmək üçün maksimum səy göstərməsinə bax-

Qabil Hüseynli

likalarını sevməyib. Azərbaycan indi Avropa İttifaqı ilə münasibətləri inkişaf etdirmək, tərəfdaşlıq sazişi imzalamaq istəyir. Hələ bu sazişin ideyası meydana çıxanda Moskva mənfi münasibət ortaya qo-

nöqtəyi-nəzərdən onun Avropaya meyllənməsi Avropa üçün əlavə üstünlüklər yarada bilər. Rusiya məhz bundan qışqanır və Azərbaycanı gecikmiş də olsa bu addımlardan çəkəndirməyə çalışır. Lakin artıq mənə, qatar gedib və Azərbaycan müəyyən məsələni qət edib. Azərbaycan bu siyasət vasitəsilə özünün bir sıra iqtisadi məsələlərini reallaşdırmaq istəyir. Üstəlik də biz Rusiyaya güvənərək Dağlıq Qarabağ məsələsində ondan ədalətli münsif olacağını gözləyirdik. Lakin bizim gözləntilərimiz doğrulmadı. Rusiya Qarabağ məsələsində Ermənistanın yanında olduğunu hər addımda ortaya qoyur. Azərbaycanla Rusiya arasında soyuqluğun müşahidə olunmağa başlamasının əsas səbəblərindən biri budur".

Politoloq qeyd etdi ki, münasibətlərdə soyuqluq dərinləşməyəcək, soyuqluq keçicidir: "Rusiya Dağlıq Qarabağ məsələsinin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həllində ədalətli münsif rolunu oynaya bilsə, Azərbaycan-Rusiya münasibətləri tarixdə heç zaman olmadığı səviyyədə yüksək olar. Azərbaycanın Rusiyaya, Rusiyanın da Azer-

ne yetirilməsinə nail olaydı. Azərbaycanın KTMT-yə qoşulması Dağlıq Qarabağ probleminin ədalətli həllindən keçirdi. Əgər bu məsələdə Azərbaycanın haqlı mövqeyi müdafiə olunmursa, Azərbaycan nəyə görə KTMT-yə, Avrasiya İttifaqına qoşulmalıdır? Biz şərtlər daxilində o qurumlara qoşula bilərdik".

YAP-çı deputat Elman Nəsirov isə bu fikirdədir ki, Rusiyada müəyyən qüvvələr Azərbaycan-Rusiya münasibətlərindəki dostluğa zərbə vurmağa çalışır: "Lakin Azərbaycanla Rusiya arasında yüksək səviyyədə inkişaf edən münasibətlərə Dövlət Dumasının deputatı Konstantin Zatulini kimi erməniperəst qüvvələr təsir edə bilməz. Azərbaycanla Rusiya arasındakı münasibətlər erməniperəst qüvvələri qıcıqlandırır. Azərbaycanla Rusiya arasında həm xalqlarımız, həm də dövlət rəhbərləri arasında çox böyük səmimi münasibət var. Bu reallığı gören erməniperəst qüvvələr əl-ayağa düşüblər. Onlardan biri də Zatulindir. Zatulini erməniperəst qüvvələrin əlində bir alət olduğu bizə çoxdan məlumdur. O hər zaman Azərbaycanla Rusiya arasında strateji münasibətlərə xələf gətirməyə cəhd edir. Bu şəxs yenə öz amplitudasında və Azərbaycanla qarşı əsassız ittihamlar irəli sürməyə çalışır. Azərbaycanı sülh prosesini pozmaqda, hərbi ritorikada ittiham edir.

Zatulini də mövqeyi Rusiyanın mövqeyi deyil. Bu, Zatulini kimi erməni maraqlarına xidmət edən şəxslərin fikirləridir. Buna baxmayaraq, Rusiya Dövlət Duması rəhbərliyi də belə məsuliyyətsiz deputatların davranışı ilə bağlı ölçü götürməlidir. Çünki bu cür ittihamlar Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə zidd məsələdir".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

BŞİH Milli Şuranın mitinqinə razılıq vermədi

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) Milli Şuranın aprelin 6-na təyin etdiyi mitinqə bağlı müraciətinə cavab verib.

ONA-nın məlumatına görə, BŞİH-də müraciətə baxılıb və Milli Şuranın Yasamal rayonu, İdman Sağlamlıq Kompleksinin stadionunda (keçmiş "Məhsul") mitinq keçirməsinə razılıq verilməyib.

Bununla bağlı təşkilatçılara məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Milli Şura aprelin 6-da mitinq keçirmək üçün BŞİH-ə müraciət edib.

8 vilayətdə iqtidara gələn şanslı kürdlər...

Xalid KAZIMLI

Regionun ən şanslı kürd icması hansı ölkədə yaşayır, bilirsənizmi?

Kürdlər Avropada çoxdurlar, vəziyyətləri pis deyil, yerli cəmiyyətlərə adaptasiya oluna bilməyə də, demokratik və firavan ölkələrin yüksək rifahından onlar da bənarırlar. Amma kürdlər Avropada mühacirdirlər, geniş hüquqları yoxdur.

İranda kürdlər böyük toplum halında yaşayırlar, gizli təşkilatlara malikdirlər, hərədən baş qaldırırlar, muxtariyyət, əlavə hüquqlar tələb etmək istəyirlər. Amma sərt İran rejimi onların istənilən separatçılıq hərəkatlarını qanla boğur. İranda terrorçuları, silaha əl ataraq dağa çəkilməmiş partizanları tutub gətirib uzun-uzadı mühakimə etmirlər, hansı ağacın altında tutublarsa, elə o ağacdən asırlar, hansı qayanın arxasına sığınib atışırsa, qanı elə o daşlarda qalır.

İraqda kürdlərin muxtariyyəti var, bir neçə iri şəhər əllərinədir, amma mərkəzi hökumətlə, ətrafda yaşayan başqa etnik qruplarla münasibət vəziyyətindədir. ABŞ-ın xüsusi dəstəyi, himayəsi olmasa, İraq ərəbləri onları ram etməyi bacarar.

Suriya kürdləri on ilə yaxındır silahlı yadırlar. Gah bu və ya digər yaşayış məntəqəsini ələ keçirir, öz bayraqlarını sancırlar, gah da həmin yaşayış məntəqəsini tərk etməyə məcbur olurlar. Bir sözlə, Suriya kürdləri də xoşbəxt deyillər, çarpaz müharibənin ortasındaadırlar, heç bir muxtariyyətə, hakimiyyətə rəsmi təmsilçiliyə malik deyillər.

Türkiyədə isə Şərqi bu çoxsaylı etnik qrupunun durumu xeyli fərqlidir. Düzdür, bu ölkədə də xeyli sayda kürd PKK terror təşkilatının sıralarında dağlarda döyüşür, meqapolislərdə gizli dərnekələrdə fəaliyyət göstərirlər, amma hakimiyyət oqranlarında da böyük ölçüdə təmsil olunurlar.

Məsələn, martın 31-də Türkiyədə keçirilən bələdiyyə seçkilərində kürdlərin əsas siyasi partiyası HDP-ni təmsil edən namizədlər 8 vilayətdə, onlarla rayonda, yüzlərlə qəsəbədə bələdiyyə sədri vəzifəsinə seçilib, real hakimiyyət əldə ediblər.

Bu vilayətlər aşağıdakılardır: Diyarbəkir, Mardin, Batman, Van, Siirt, Hakkari, Qars, İğdir.

Həmin vilayətlərin ərazisi toplamda ölkəmizin ərazisindən böyükdür. Əhalisi də az deyil. Bu vilayətlər illərdir ki, kürd əsilli siyasi liderlər tərəfindən idarə olunur. Onlardan bəziləri hətta açıq-aşkar terror təşkilatının üzvü olmuş və ya ona rəhbər bəsləyən adamlardır.

Əslində, bu kürd millətinin həmin bölgədə sırf siyasi mübarizə nəticəsində əldə etdiyi qeyri-rəsmi muxtariyyət deməkdir. Bundan başqa, hər dəfə parlament seçkilərində kürdlər həmin bölgələrdən, eləcə də kompakt yaşadıqları iri şəhərlərdən 80-dən artıq deputat seçib TBMM-ə göndərə bilərlər.

Bütün bunlar ona görə baş verir ki, Türkiyə demokratik dövlətdir, burada hakimiyyətlər seçki yoluyla, xalqın iradəsi ilə formalaşır. Kürdlər isə digər bölgələrdə yaşayan etnik azlıqlar kimi öz konstitusion hüquqlarından istifadə edir, öz vilayət, şəhər, qəsəbələrini özləri idarə edirlər.

Ancaq məlum olduğu kimi, onlar hüquqlarının bu şəkildə təmin olmasından çox da məmnun deyillər, başqa arzuları, iddiaları da var və onu təmin etmək üçün siyasi mübarizə ilə yanaşı, silahlı mübarizədən də əl çəkmirlər. Hər halda Türkiyə dövlətinin heç cür PKK-nin sonuna çıxma bilməməsinə məşhur ifadə ilə izah etmək olar: "Qaçacağı el saxlar". Gerçəkdən də ölkənin cənub-şərqində yaşayan etnik kürdlər vaxtaşırı olaraq PKK-ni silah-sursatla, maliyyə vəsaitləri və insan resursu ilə təmin edirlər.

Əslində kürd siyasətçiləri bir az səbrli və uzaqgörən olsalar, öz istədiklərini demokratik Türkiyə dövlətindən yavaş-yavaş, zamanla, siyasi yollarla ala bilərlər. Prosesin təbii axarı o səmtə aparır. Ancaq, görünür, kürdlərin öz istediklərini siyasi yollarla əldə etməsi bir sıra xarici qüvvələrə sərf etmir, onlar Türkiyədə silahlı mübarizənin davam etməsində maraqlıdırlar.

Bəs bu, necə diktatura rejimidir ki, özünü ən qatı müxalifət partiyası adlandıran HDP ölkənin mühüm bir hissəsində, 8 vilayətdə iqtidardadır, 80 deputatı var? Heç bir real diktatura rejimində bu cür mövqelərə sahib olmaq mümkün deyil.

Tarixən azərbaycanlıların çoxluq təşkil etdiyi Qars və İğdir vilayətlərində kürd əsilli namizədlərin bələdiyyə sədri seçilməsinə gəlincə, açıqca görünür ki, bu vilayətlərdə köçürülmələr hesabına demoqrafik durum dəyişib. Bir də məlum olur ki, türk əsilli namizədlər öz aralarında rəqabət apardıqları halda, bu vilayətlərdə çoxluq təşkil etməyən kürdlər sırf mütəşəkkillikləri hesabına, bir namizəd ətrafında sıx birləşmələri sayəsində siyasi hakimiyyət orqanlarını götürə bilirlər.

Ağ Partiyasının başqanı Tural Abbash "Yeni Müsavat"a müsahibəsində Azərbaycan Xalq Hərəkatının (AXH) canlı yayımlanan toplantısında sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovla yaşanan gərginlikdən, qurumun perspektivindən, müxalifətdaxili son proseslərdən danışdı. Müsahibəni təqdim edirik:

qəbul olunmadı. Azərbaycan Xalq Hərəkatı adına cəmiyyətə təqdim olunan tanınmış simalardan biri də mənəm, hamı bizi tanıyır. Amma niyə belə təkliflə çıxış elədi, mənə də qaranlıq qalıb. İştirakçılar gördülər ki, İsgəndər Həmidov əsas, sübut olmadan belə təklif irəli sürdü. Sadəcə, məqsədinə çatmaq üçün bəhanə lazımдыdı.

zım isə elə bir niyyətimiz yoxdur. Bundan sonra da nə ona, nə digərlərinə ləbbeyk demək fikrimiz var.

Əslində qapalı icaslarda İsgəndər Həmidovla fikir ayrılıq-seçkilimiz bir neçə dəfə olub, mövqelərimiz üst-üstə düşməyib, sadəcə, budəfəki diskussiya canlı yayımda oldu deyə ajotaj yarandı.

na heç nə deməmişik, amma o anlama gələ bilməz ki, kiminsə şəxsiyyəti ətrafında toplaşan quruma çevrilməliyə.

Kim belə yanaşırsa, səhv edir. Bu qurumda üstün səlahiyyətə, xüsusi posta malik heç bir siyasətçi yoxdur, kiməsə əlahiddə səlahiyyətlər verilməyib.

- O zaman hərəkata kənar mü-

"Müxalifətdə Xalq Hərəkatına qarşı aqressiya var"

Tural Abbashlı: "İsgəndər Həmidov xoşlayır ki, hamı onun fikrinə ləbbeyk desin"

- Tural bəy, sizi AXH-dən uzaqlaşdırıblar, yoxsa fəaliyyətiniz davam edir?

- Heç bir uzaqlaşdırılma-dan söhbət gedə bilməz. Mən Azərbaycan Xalq Hərəkatının dönmə sədriyəm, həmtəsisçisiyəm, işimiz davam etməkdədir.

- İsgəndər Həmidovla qarşıdurmadan sonra onunla görüşünüz, söhbətiniz olub?

- Yox, heç bir görüş olmayıb. İsgəndər Həmidovdan şəxsi kəsüvlüyüm yoxdur, baş verən hadisəni siyasi proses kimi qiymətləndirirəm. O, hərəkatdan uzaqlaşdırılmamı barədə əsassız təklif irəli sürdü və məntiqi olaraq təşəbbüsü qəbul olunmadı. Əslində olanlara adi siyasi gediş kimi baxıram, aramızdakı münasibət şəxsi məstəvidə yaşanmayıb.

- İsgəndər Həmidov sizi uzaqlaşdırmaq təklifini nə ilə izah edirdi?

- Açıq, heç nəylə əsaslandırma bilmədi. Elə ona görə təklifi

"Hamının gənc olduğu siyasi arena haradır ki, biz də orada olaq?"

- Sizin AXH-də fəaliyyətinizi onu niyə narahat etməlidir ki?

- Bunu özündən soruşmaq daha yaxşı olar. Onu niyə narahat eləyir, bilmirəm. Görünür, şəxsi xarakter amili var. İsgəndər Həmidov xoşlayır ki, hamı onun fikrinə ləbbeyk desin. Bi-

- Belə çıxır ki, İsgəndər Həmidov AXH-də təkadamlıq idarəçilik yaratmaq istəyir?

- Onun hərəkatda nə yaratmaq istədiyini bilmirəm, ancaq mən bu quruma gəlməmişəm, təsisçilərdən biriyəm.

Biz kimlərsə öne çıxması-

daxilələr olduğunu düşünürsünüz?

- Təbii ki, kənardan müdaxilə nüansları, narahat olan qüvvələr var. Bunu da gizlətmirlər. Hakimiyyətin narahatlığı başadüşüləndir. Təəccüblüsü odur ki, müxalifətdə Xalq Hərəkatına qarşı aqressiya var, müxalifətdəki keçmiş monopolistlər istəyir ki, bu quruma müdaxilə etsinlər. Mənə onların adları məlumdur, amma ictimailəşməsinin tərəfdarı deyilik. O baxımdan bir-baş müdaxilə var.

- Tural bəy, tez-tez suallar olunur ki, Tural Abbashlının ənənəvi müxalifətçilərin, insanların ümidini itirdiyi yaşlı siyasətçilərin yanında nə işi var?

- Bu suallar tez-tez səsləndirilir. Lakin siyasətdə gənc və yaşlı anlayışı yoxdur, fikirlərin gənci və köhnəmiş ola bilər. Elə gənc olar ki, həddindən artıq köhnə fikirli adamdır, çıxışlarında çağdaşlıq yoxdur, amma yaşlı siyasətçi yeni baxış bucağı ortaya qoya bilər. İkincisi, hamının gənc olduğu bir siyasi arena haradır ki, biz də gedək orada olaq? Bizim alternativ gənclərdən ibarət siyasi platformamız yoxdur axı. Olsa, biz də varıq. Bu mənada seçim imkanımız yoxdur. Ümumiyyətlə, dünyada, müasir Qərb siyasətində də belə anlayış, yanaşmalar yoxdur.

□ Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Xaricdən Azərbaycana dəyişiklik idxalının qarşısı alınır

Siyasi ekspert: "Ənənəvi müxalifətin hələ də meydana olması xalqın seçim imkanını zəiflədir"

Azərbaycan cəmiyyətində, əsasən də onun müxalif kəsimində yaxın-uzaq ölkələrdə keçirilən demokratik seçkilərin və dəyişikliklərin hansısa formada bizim də ölkəmizdə proseslərə müsbət təsir göstərəcəyi ümidi həmişə olub. Ancaq bu ümidlərin heç də həyata keçmədiyini məlumdur.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanın yerləşdiyi regionda ilk məxməri inqilab 2003-cü ildə baş verdi. Qərb Cənubi Qafqazda yeni demokratik hərəkat başlatdı. Bu, MDB məkanında və regionumuzda rəngli inqilab sənarisini idi, öncə Gürcüstanda gerçəkləşdirilmişdi. Ardınca MDB məkanı olaraq Qırğızıstanda, Ukraynada bu inqilablar baş verdi. Amma Azərbaycana təsirinin hakimiyyət vaxtında qarşısını aldı: "2003-cü ildə Gürcüstanda baş verənlərdən ilhamlanaraq Azərbaycanda da müəyyən siyasi müxalifət canlandı. Amma nəticəsi olmadı. Çünki siyasi liderlərin bir-birlərinə etibar etməməsi, iqtidarla gizli dialoqu Qərbin bir qədər

Məhəmməd Əsədullazadə

müxalifətdən aralı məsafə saxlamasına getirdi. Müxalifət daxilində parçalanmalar da buna imkan vermədi.

2010-cu ildən başlayaraq Yaxın Şərqdə arəb baharı və Ukraynada yenidən inqilab ölkəmizdə siyasi müxalifəti hərəkətə gətirdi, amma nəticədə yenidən fiaskoya uğradı. Ona görə ki, burada xalqın siyasi proseslərdən kənar qalması rol oynadı. Çünki xalqın böyük kəsimi siyasətdən uzaqdı, ənənəvi

müxalifətə inamı yoxdur. Həmçinin iqtidar elə bir siyasi texnologiya hazırladı ki, ölkədə fəaliyyət göstərən bütün Qərb institutları və QHT-lər, Soros Fondu bağlandı, qrant layihələrinin xaricdən axını qarşısı alındı. Bu da ölkə müxalifətinin zəifləməsinə gətirdi. Bir məsələni qeyd edim ki, iqtidarın Qərb dövlətləri ilə əlaqələrini yüksək səviyyədə saxlaması, enerji müqavilələri, ölkəmizin Rusiya və İranla qonşu olması fərqli dairələrin bura-

da Qərbin maraqlarını təhlükəyə ata bilməsindən nəzərə alınması da bu sənarisinin qarşısının alınmasında rol oynayır".

Bununla yanaşı, ekspertin sözlərinə görə, müxtəlif ölkələrdə olan dəyişikliklərin Azərbaycana təsir göstərməsinin qarşısını almaq üçün hakimiyyət sosial paketlər həyata keçirir və hüquq-məhkəmə islahatlarına gedəcəyinin anonsunu verir, kreditlərə güzəşt təbiiq edir: "Xaricdə baş verən dəyişikliklərin bizim ölkəmizdə də təsirinin qarşısı əvvəllər sərt üsullarla alınır. İndi isə yumşaq siyasət həyata keçirilir. Həmçinin ənənəvi müxalifətin hələ də meydana olması xalqın seçim imkanını zəiflədir. Hakimiyyət taktiki və strateji addımlar ataraq yaxın və uzaqda baş verən seçki və siyasi dəyişikliklərin ölkəmizə idxalını qabaqlayır".

Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc isə hesab edir ki, müxalifət satqın olub. Hakimiyyət müxalifətə də nəzarət edib. Ona görə də hansısa ölkədə keçirilən seçkilərin və ya inqilab proseslərinin Azərbaycana təsir etməsi mümkün olmayıb.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Bu günlərdə Azərbaycan parlamentinin üç deputatı "hökumətin həyata keçirdiyi siyasi islahatlara dəstəyi" təmin etmək üçün Vaşinqtona səfər ediblər.

Milli Məclisin üzvləri Səməd Seyidov, Sahibə Qafarova və Asim Mollazadə ABŞ paytaxtında bir həftə ərzində Konqresin bir sıra mühafizəkar üzvləri ilə görüşüblər. Həmçinin İsrailin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə Amerika Komitəsinin-nüfuzlu yəhudi lobbı qruplaşmasının (AIPAC) təşkil etdiyi illik siyasi konfransda iştirak

gücləndirilməsinə yönəlmiş bir səfər idi.

- Görüşlər əsasən harada keçirildi?

- Həm ABŞ Konqresində, həm Senatda, həm Təmsilçilər Palatasının nümayəndələri ilə çoxsaylı görüşlərimiz keçirildi. Bu görüşlərdə ikitərəfli münasibətlər, ortaq maraqlar və ortaq dəyərlərdən danışıldı. Həmçinin Azərbaycan barədə məlumatlar verdik. Əslində Azərbaycan öz dəyərləri ilə dünya üçün çox önəmli bir ölkədir. Biz bir daha ABŞ-da bunu xatırlatdıq.

- Bəs Azərbaycana qarşı vaxtilə qəbul olunmuş və hələ

yönəlik mesaj kimi də qəbul etmək olarmı?

- Mən bu fikirləri Bakıda da, Amerikada da, Avropada da hər zaman deyirəm. Söhbət islahatların zəruriliyindən gedir və Azərbaycan gəncliyinin inkişafı ilə bağlıdır. İlk növbədə bu inkişafı mən təhsil və mədəniyyət sahəsinin güclənməsində görürəm.

- Asim bəy, Azərbaycanda son zamanlar islahatlarla bağlı atılan addımları ABŞ-da necə qarşılayırlar?

- Müsbət qarşıyırlar. Ən azı dostlarımız çox gözəl anlaşırlar ki, Azərbaycan Amerikanın strateji maraqları üçün də

mayış etdirsin.

- Oxuduq ki, bu proseslərdə ABŞ və Avropadan dəstək istəmisiniz. Elədirmi?

- Bəli. Dəstəyə də böyük ehtiyac var. Çünki Azərbaycanın müstəqilliyini istəməyən qüvvələr fəallaşmış. Azərbaycanın müasir dövlət kimi inkişafından qorxan dairələr bu yolda Azərbaycanın qarşısını almağa çalışırlar. Ona görə də Azərbaycana dəstək verilməsinə ehtiyac var.

- Sovetizmdən imtina çağırışınızın səbəbi nə idi? Bu ismarıq Azərbaycan daxilindəki sovetpərəstlərə, Rusiyaya meyillənənlərə yönəlmişdi?

Üç deputatın ABŞ səfərinə həmkarlarından dəstək

Fəzail Ağamalı: "Bu səfər mütləq öz bəhrəsini verəcək"

Bəxtiyar Sadiqov: "İnkişaf etmiş ölkələr islahatlarda bizə dəstək versinlər"

Azərbaycan parlamentinin üç deputatı hökumətin həyata keçirdiyi siyasi islahatlara dəstəyi təmin etmək üçün Vaşinqtona səfər edib. Deputatlar Səməd Seyidov, Sahibə Qafarova və Asim Mollazadə ABŞ paytaxtında bir həftə ərzində Konqresin bir sıra mühafizəkar üzvləri ilə görüşüblər.

Deputatlar konfransda diqqətçəkan fikirlər səsləndiriblər. Səməd Seyidov Azərbaycan hakimiyyətinin peşəkar lobbicilərinin və diaspor nümayəndələrinin qarşısında çıxışı zamanı deyib: "Biz siyasi islahatları başlatmaq üçün Vaşinqtona gəlmişik və böyük məmnuniyyətlə, zövqlə demək istəyirik ki, bu təşəbbüsü anlamağa, dəstəkləməyə hazır olan insanlarla görüşükdük".

Deputat Asim Mollazadə isə çıxışında bildirib ki, islahatlar üçün islahatçılar lazımdır. "ABŞ və Avropa tərəfindən köməyin əsas mənbəyi olmalıdır. Bizə məmurların tamamilə fərqli davranışları lazımdır, hansı ki, onlar hər şeyə nəzarət etmək kimi sovet ənənəsini yaddan çıxarmalıdır".

Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı səfərin önəmli olduğunu söylədi: "Hörmətli həmkarlarımın bu səfərini yüksək qiymətləndirirəm. Onların hər üçü hər zaman Azərbaycan dövlətçiliyinə xidmət etmələri barədə fikirlərini ortaya qoyublar. Bu gün ölkə prezidentini tərəfindən həyata keçirilən və islahatlar xarakteri daşıyan ciddi dəyişikliklər Azərbaycanın bu gününə və sabahına çox uğurlu perspektivlər vəd edir. Bu da Azərbaycanı istəməyən qüvvələri qıcıqlandırır, narahat edir. Ən müxtəlif yollarla buna mane olmağa çalışırlar. Erməni diasporunun maliyyəsi ilə müxtəlif dövlətlərin deputatları, media orqanları, beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri ölkəmizə qarşı fəaliyyət göstərir, öz düşmənlərini nümayiş etdirirlər. Amerikada da erməni diasporu güclüdür. Onların Amerikanın xarici siyasətinə təsirləri kifayət qədərdir. Bu, bütün məqamlarda özünü göstərmişdir. Onları neytrallaşdırmaq üçün cənab prezident tərəfindən uzun müddətdir bünövrəsi ulu öndərimiz tərəfindən qoyulmuş lobbıyaya qarşı dayanmaq, onları neytrallaşdırmaq tendensiyası başlamışdır. Bununla yanaşı, deputatların bu tendensiyaya qoşulması ona əlavə imkanlar açır, güc qatır. Bu bütövlükdə ölkəmizin xeyrinədir. İslahatlara mane olmaq üçün ən müxtəlif istiqamətlərdən, hətta qonşu dövlətlər tərəfindən müxtəlif xarakterli xoşagəlməz təhdidlərin şahidi oluruq. Bu elementlər müxtəlif səviyyədə özünü ifadə etməkdədir. Onların başqa missiyaları Azərbaycanla ABŞ arasında strateji əməkdaşlıq mümkünlüyünü diqqətə çatdırmaqdır. Ölkəmizin Avropa üçün əhəmiyyətli olduğu qeyd edilib. Bu təmələ söykənərək Azərbaycanla ABŞ arasında münasibətlər daha da möhkəmləndirilməlidir. Azərbaycanda gedən islahatlara dəstəyin verilməsi çox önəmlidir. Dəstəyin də daha geniş səviyyədə ifadə olunmasına ciddi ehtiyac var. Bu baxımdan həmkarlarımızın səfəri mütləq öz effektini verəcək. Amma bununla kifayətlənmək olmaz. Bu və ya buna bənzər səfərlər Amerikaya, Avropanın apancı ölkələrinə təşkil olunmalıdır. Burada deputatlar, KİV-lərin tanınmış təmsilçiləri, QHT-lərin beynəlxalq səviyyədə yüksək əlaqələri olan təmsilçiləri yaxından iştirak etməli, belə görüşlər keçirilməlidir. Bu, Azərbaycan dövlətinin milli mənafeyinə xidmət edən missiya olardı. Həm də bu, bizi istəməyən qüvvələrin təzyiqlərinin, təhdidlərin qarşısının alınmasında mühüm rol oynayardı".

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadiqov: "Həmkarlarımızın mövqeyi tamamilə doğrudur. Bir neçə gündən sonra cənab prezidentin prezidentiyyətiyə başlamasının yeni dövründən artıq bir il keçir. Seçki kampaniyası dövründə seçiləcəyi təqdirdə islahatlar aparacağını bəyan etmişdi. Onun sonrakı dövr fəaliyyəti göstərdi ki, həqiqətən də Azərbaycan çox mühüm islahatların aparılmasını qarşısına məqsəd qoyub, bununla bağlı konkret planlar, düşüncələri var. Bunu mərhələlər üzrə artıq keçirməyə başlayıb. Xüsusilə ötən ilin axırlarından və bu ilin əvvəllərindən başlayaraq biz bu sahədə çox ciddi addımların atıldığını şahidi olmağadayıq. Bütün sahələrdə çox ciddi yeniliklərin şahidi olmuşuq, olmağadayıq. Bunun bəhrəsini də görməkdəyik. Biz hamımız bunu alqışlayırıq. Cənab prezidentin bu islahatları birbaşa bizə ünvanlanıb. Amerikaya səfər edən bir qrup deputatımız orada görüşlər keçirdi. Sözsüz ki, burada söhbət böyük islahatlardan gedirsə, bunun Azərbaycanın tək daxili ilə məhdudlaşmağı mümkün deyil. Dünya dövlətləri, beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərimiz bu islahatların ciddi təsirləri var. Çox maraqlıyıq ki, dünyanın inkişaf etmiş dövlətləri, bütün beynəlxalq təşkilatlar islahatlarda bizə dəstək versinlər, əgər hər hansı bir köməkləri dəyə bilər, onu bizdən əsirgəmsinlər. Dəstəklər sayəsində islahatlarımız daha sürətlə gedər, uğurlar daha çox olar".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

"Məmur özbaşınalığı Azərbaycan dövlətini zəiflədir"

ediblər. Deputatların səsləndirdiyi fikirlər kifayət qədər maraqlıdır.

Demokratik İslahatlar Partiyasının (DİP) sədri, deputat Mollazadə "Yeni Müsavat"a müsahibəsində səfərlə bağlı ətraflı danışdı, maraqlı fikirlər söylədi.

- Asim bəy, ABŞ səfəriniz zamanı səsləndirdiyiniz fikirlər kifayət qədər rezonans doğurdu...

- Mən orada yeni bir söz deməmişdim.

- Amma geniş müzakirə oldu. Sizcə, niyə?

- Mən həm Azərbaycan haqqında, həm də keçmiş sovet sisteminin dəyişdirilməsi və perspektivlər barədə danışdım. Bunlar da hər zaman deydim sözlərdir. Orada yeni bir şey yoxdur. Mən bunları ABŞ-da birinci dəfə demirdim. Sadəcə olaraq, mövqeyim Azərbaycan iqtidarının fikirləri ilə üst-üstə düşür, onlar da artıq anlayıblar ki, bu yolla getmək lazımdır.

- Maraqlıdır, siz orada müxalifəti təmsil edirsiniz, yoxsa hakimiyyəti?

- Yox. Mən müxalifət və Azərbaycan mövqeyindən danışırıdım. Mənə elə gəlir ki, iqtidar-müxalifət olmasından asılı olmayaraq, ən əsas məsələ müstəqillik, ərəzi bütövlüyü və inkişaf yoludur. Mənə elə gəlir ki, bu, ümumiyyətlə, siyasi mövqə deyil, ilk növbədə vətəndaş mövqeyidir.

- ABŞ-a səfər etməkdə əsas məqsədiniz nədən ibarət idi?

- Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin inkişafı, Azərbaycan parlamentinin Amerikanın dostluq qrupu və ABŞ Konqresində olan Azərbaycanla dostluq qrupu arasındakı münasibətlərin inkişafı, əməkdaşlıq perspektivləri idi. Azərbaycan ABŞ-la tərəfdaşlıq siyasəti aparır və bizim bir sıra istiqamətlərdə fikirlərimiz üst-üstə düşür. Bilirsiniz ki, erməni lobbı qrupları və Ermənistanın arxasında duran qüvvələr Azərbaycana qarşı ABŞ-da, dünyada informasiya müharibəsi aparır. Ona görə də ABŞ-la ABŞ Konqresi ilə münasibətlərin

Asim Mollazadə:
"Azərbaycanın müstəqilliyini istəməyən qüvvələr fəallaşmış"

də ləğv olunmamış "907-ci düzəliş"i necə, amerikalara xatırladınız?

- Təbii ki, "907"-ni xatırlatdıq. Həm də orada Azərbaycana qarşı çox ciddi qüvvələr var və çox ciddi mübarizə gedir. Əslinə qalsa, Azərbaycan çox fəal olmalıdır. Bizim güclü diasporumuz yoxdur. Həmçinin bizim üçün işləyən güclü lobbı qrupları olmadığına görə biz məhz parlament diplomatiyasını gücləndirməyi çox önəmli hesab edirik. Rəsmi diplomatiya ilə yanaşı, parlament diplomatiyasının bu müharibədə böyük rolu var.

- Sizin görüşlərin birində "islahatları aparmaq üçün islahatçılar lazımdır" deməyiniz də maraqlıdır. Nəyə görə?

- Mən gənc nəslin savadlı, peşəkar olmasının, Azərbaycanın təhsil sisteminə sürətli islahatlar həyata keçirərək dünyada mövcud olan güclü təhsil sistemində inteqrasiya etməsinin tərəfdarıyam. Burada da ABŞ-la əməkdaşlığın çox böyük rolu var. Azərbaycanın gələcəyi məhz savadlı, peşəkarın gücü ilə bağlıdır. Yeni siyasi, ictimai menecerlər, biznes menecerləri gələcək, müasir Azərbaycanın ən əsas islahatlarını həyata keçirən qüvvəsi olacaq.

- Bunu həm də hakimiyyətə

çox önəmli ölkədir və Azərbaycanla əməkdaşlığın zərurəti barəsində olan fikirləri həm icra strukturlarında, həm Konqresdə, həm Senatda müdafiə edəcəklər.

- Vaxtaşırı ABŞ-ın Azərbaycanla bağlı planlarının olmasından danışılıb, yazılıb. Bir neçə il əvvəl demişdiniz ki, Ağ Evin Azərbaycan hakimiyyətini dəyişmək planı yoxdur. Budəfaki səfərdə hansı qənaətə gəldiniz, Azərbaycan hakimiyyətinə münasibət necədir?

- ABŞ çox gözəl anlayır ki, hər bir xalq öz yolunu, öz rəhbərliyini seçməlidir. Sadəcə olaraq, demokratiyanın, fikir azadlığının inkişafı üçün dəstək verə bilər. Mən hər zaman bunu demişəm, ABŞ-da da təkrar etməkdən çəkinməmişəm ki, nə demokratiyanın, nə də Trotskinin inqilabının ixracı heç vaxt nəticə vermir. Demokratiyanı ixrac etmək olmaz. Hər bir xalq demokratiyanı öz gücünə, öz dəyərlərinə arxalanaraq, özü inkişaf etdirir. Azərbaycan isə tarixən Türk və İslam dünyasının lideri olub. Birinci dünyəvi dövlət qurub. Hətta ABŞ-dan qabaq qadınlarla seçib-seçilmək hüququ verib. Azərbaycan xalqının çox böyük bir potensialı var ki, liderliyini inkişaf etdirsin və bu liderliyini digər ölkələrə də nü-

- İlk növbədə Azərbaycanda köhnə idarəçiliyi həyata keçirən qüvvələrə yönəlik fikir idi. Təbii ki, Azərbaycanın daxilində, yerindən, iqtidar, ya müxalifətdə olmasından, imkanlarından asılı olmayaraq, hər kəsə aid idi. Amma mən təbii ki, ilk növbədə köhnə idarəetmə üsulları həyata keçirən məmurları nəzərdə tuturam. Çünki məmur özbaşınalığı Azərbaycan dövlətini zəiflədir. Məmurlar məhz xalqa yaxın olmalıdırlar və xalqa xidmət etməlidirlər. Bu fikirləri mən hər zaman ifadə edirəm, yerindən, vaxtından asılı olmayaraq.

- Bakı ilə Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişaf etməsi şəraitində Rusiyanın Azərbaycana hər hansı təhlükəsi barədə ABŞ-da narahatlıq varmı?

- Əslində hər zaman belə bir təhlükələr var, həm Rusiyadan, həm Rusiya ilə birgə olan qüvvələrdən. Yəni bu təhlükə ilk növbədə bizim müstəqilliyimizə yönəlik təhlükədir. Azərbaycanın müstəqilliyi ölkəmizin və xalqımızın gələcək qaranlıqdır. Müstəqillik Azərbaycan xalqının əldə etdiyi ən böyük dəyər və nemətdir. Məncə, bu müstəqilliyi qorumaq üçün də beynəlxalq əməkdaşlığı daha da gücləndirməliyik.

- ABŞ-dan bununla bağlı istəklər varmı?

- Əlbəttə. Mən xatırlatmaq istəyirəm ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin müstəqilliyi, ərəzi bütövlüyü ilə bağlı dəstəyə həmişə böyük ehtiyac olub.

- Azərbaycan ərəzələrinin işğaldan azad olunması ilə bağlı ABŞ-ın istəyini necə müşahidə etdinizmi?

- Təbii ki, belə bir istək var. Amma biz unutmamalıyıq ki, Amerika, Avropa, Fransa, yaxud Rusiyada çox güclü və ciddi erməni diasporu, erməni lobbı qrupları var, onlar Azərbaycanla müharibə aparırlar. ABŞ-da onların çox böyük nüfuzu və imkanları var. Onun üçün də mən təkrarən bunu vurğulayıram ki, cəbhə xətti tək səngərdən keçmir. Azərbaycana qarşı olan müharibə məhz informasiya müharibəsi, siyasi müharibədir. Bir sıra dövlətlərdə biz bu müharibə ilə bağlı səfərbər olunmalıyıq və mövqeyimizi gücləndirməliyik.

□ Elşad PASASOY, "Yeni Müsavat"

İşgəncə sərgisi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"- Bizim hökm sərt deyil. Dırmıx məhkumun bədənində pozduğu qaydanı həkk edir. Örnək üçün, bunun - zabıt məhkumu göstərdi, - bədənində "Öz rəisinə hörmət et!" yazısı yazılacaqdır"

(Frans Kafka, "Cəzaçəkmə müəssisəsi")

Bakımızın nəqliyyat şəbəkəsi gündən-günə yeniləşir, gözəlləşir. Texniki, keyfiyyət, yeni stansiyaların açılması və paytaxtın daha səmərəli əhatə edilməsi baxımından olmasa, metro da bu inkişafın tərkibində iri addımlarla irəliləyir. Məsələn, qabaqlar metro keçidlərində dükan açıldı, indi stansiyaların üstündə ticarət mərkəzləri tikilir, camaat qatardan düşüb birbaşa dükana girir. Novruz bayramında isə bəzi stansiyaların tunelində kənd təsərrüfatı yarmarkaları açılmışdı. Metro rəisi Yerəbaxan müəllim vəd edib ki, özümüzü yaxşı aparsaq gələcəkdə vaqonların içində yumurta, pendir, ucuz dağ balı, qaymaq satışı təşkil ediləcəkdir.

Metroda ən sevindirici hallardan biri isə mədəniyyətə, incəsənətə geniş rol ayrılmasıdır. Yox, mən Seyyad Əlizadənin metroda çəkdiyi klipi nəzərdə tutmuram, hərçənd bunun özü də haradasa andeçraund sənət sayılmalıdır. Hazırda bir çox metro stansiyaların keçidlərində, eskalatorların yanında rəsm əsərləri, fotolar, kino sənətini əks etdirən şəkillər və sairə asılıdır. Sanki insanlarımız da bu rəsmlərə baxdıqca daha mədəniləşir, indi qatarda bir-birinə yapışmırlar. Mən fikir vermişəm, qatar stansiyada dayanarkən qapının ağzını kəsdirib camaatın düşüb-minməsinə əngəl törədənənlər, böyürən, şilləq atan, anqıran bəzi canlıların da sayında sanki azalma vardır. Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən cari ildə 16 faiz. Yəqin onlar həmin tabloları baxıb istər-istəməz mədəniyyət əldə edirlər. Dahi rəhbərimiz Lenin demişkən, insanın tərbiyə edilməsində rəssamlığın rolu böyükdür. "Sahil" metrosunun çıxışında eskalatorun yanına vurulan pişik, göbək, bulud, ağac rəsmləri, "Uşaqlar bizim sevincimizdir", "Gəlin uşaqları metroya buraxaq!", "Eskalatorun düşərkən, uşaqların fırtığını silin", "Qoy həmişə anam olsun", "İnsan süründükcə, parıldayır" kimi dəyərli aforizmlər ölkəmizdə mədəniyyətə, humanizmə, təlim-tərbiyə və pedaqogikaya, metodika və informatikaya nə qədər önəm verdiyinin bariz nümunəsidir.

Nəyə görə "Sahil"i xüsusi qeyd elədim, mənası vardır. Bu yaxında o stansiyadan çıxırdım, rəsmlərə baxır, öz-özümə düşünürdüm ki, görəsən, bizdə niyə dünya muzeyləri ilə mədəni əlaqələr zəifdir. Çünki baxırsan hansısa qonşu ölkəmizdə tanınmış bir dünya muzeyindən eksponatları gətirib göstərirlər, camaat növbəyə durub baxır, böyük maraq olur. İstər rəsm əsəri olsun, istər heykəl-zad olsun. Bizdə isə çöldən və içəridən qəşəng təmir edilmiş bir neçə muzey var, lakin hələ oralarda nəse maraqlı şey göstərsin - yadıma gəlmir. Səbəbini bilmirəm. Bəlkə pul verib gətirməyə imkan yoxdur? Bəlkə muzey menecmentinin zəifdir? Ya 90-larda mədəniyyət nazirliyinin içində hətta Rembrandtın rəsmi olmaqla muzey eksponatlarını çirpədirib satmasını eşidiblər, qorxurlar öz muzey əşyalarını bizə göndərsinlər?

Uzun sözün qıssası, elə bu qəmlə fikirlərə qərq olub gedərkən qəfil elan gördüm: "Bakıda, Şirvanşahlar saray kompleksində ölkəmizdə indiyə qədər bənzəri olmayan sərgi açılmışdır". Nə gözəl, nə əla! Ancaq sərginin məzmunu bir az kefimi pozdu, çünki fikirləşirdim arvad-uşağı da yığım aparım, sərgidən zövq alsınlar, evdə mənəm günüm xoş keçsin. Niyə kefimi pozdu, buyurun: sən demə, sərgidə orta əsr işgəncə alətləri nümayiş edilir. Xristian dini məhkəməsinin - inkvizisiyanın camaata verdiyi əzabların alətləri.

Əcəb işdir. Sanki Bakıda nümayiş etdirməyə ayrı dünya sərgisi tapılmayıb, indi biz gedib orada inkvizisiyanın camaata çaldığı pazlara, dırnaq çəkən, dəri soyan, bizləyən, dişləyən və sairə işgəncə mexanizmlərinə baxmalıyıq. Guya özümüzün işgəncəmiz azdır. Pis anlamayın, Qarabağ dərdimizi nəzərdə tutaram. Yəqin burada hökumət bir sərgi ilə iki döyüşən tutur, camaata mesaj verir ki, buyurun, bu da sizin tərifli Avropanız, müxalifəti payaya keçirilmişlər. Yəni sağ olsun bizim mollalar, heç belə məhkəmə qurmayıblar, uzağı falaqqa, şallaq, paya, dəri soyma, şaqqalama, it sürütməsi, at quyruğuna bağlama kimi yüngülvarı cəzalarımız olmuşdur. Tarixdə. İndi belə şeylər olmur. Bütün müsəlman aləmi, həmçinin, bizim ölkə tolerant formada yaşayır.

Gəlin, biz Avropanın yaxşısını götürək, pisini ataq. Yaxşı olar bu sərgi sonra Gəncədə də göstərsin. Pis anlaşılmasın, sadəcə, qafiyəli alınır: "Gəncə - işgəncə". Van Qoq-un sərgisi olsa, bunu Sumqayıta aparmağa dəyər. Bosx-un yeri Kürdəmirdir, Rodeni isə Səngəçala, son dövrün o məşhur villasına yığa bilərlik.

Qaldı uşağı sərgiyə aparmaq, yəqin aparacağam. Məktəbdə və həyatda lazımı olar. Çox ipini buraxmışıq, qoy dərs alsın.

2016-cı ilin "4 günlük" aprel müharibəsinin ildönümü günlərində ermənilər tərəfdən hürüşmə göz görsə artıb. Xüsusən də Nikol Paşinyan və onun komandasının təmsilçiləri ictimai rəyi sakitləşdirmək üçün davakar ritorikanın "dozası"ni xeyli artırıblar. Keçmiş və indiki hakimiyyət nümayəndələrinin son günlər işğal altındakı Qarabağa çoxalan səfərləri də özlüyündə az şey demir: işğalçı qorxur.

Düşmən ehtiyat edir ki, yaz-yay mövsümünün gəlişi ilə aprel sindromu təkrarlana bilər - özü də bu dəfə daha geniş miqyasda. Çünki ötən 3 ildə təcavüzkar "aprel dərsi"ni yaxşı mənimsəməyib. Erməni tərəfinin təlaşı əlbəttə ki, əsaslıdır. Azərbaycan prezidentinin iki gün öncə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin N saylı hərbi hissəsində söylədiyi kimi, müharibə hələ bitməyib, onun yalnız birinci mərhələsi başa çatıb.

Heç şübhəsiz, Azərbaycan ordusunun zəfəri ilə bitəcək ikinci mərhələ yazda da başlaya bilər, yayda da - bu, artıq hərbi strateqlərin verəcəyi qərardır...

Dünyanın 96-cı ordusunun - işğalçı erməni qüvvələrinin dünyanın 52-ci ordusu olan Azərbaycan ordusuna - regionun ən güclü silahlı qüvvələrinə qalib gəlmək şansı yoxdur. Bunu təkcə biz demirik. Müharibənin yekun fazasının mümkün nəticələrini şərh edən əcnəbi siyasi və hərbi ekspertlər də deyirlər.

"Aprel müharibəsi, hərbi dillə desək, Azərbaycan ordusunun taktiki əməliyyatıdır. Azərbaycan hərbi fəaliyyətləri lokal uğura nail oldu və cəbhə xəttinin müəyyən məntəqələrinin konfiqurasiyasını özü üçün daha əlverişli hala gətirdi". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu axar.az-a tanınmış rusiyalı politoloq-tarixçi Oleg Kuznetsov deyib.

Onun sözlərinə görə, 2016-cı ilin aprel döyüşlərində Azərbaycan ordusu qələbənin dadını hiss etdi, aprel uğuru Azərbaycanın hərbi-siyasi rəhbərliyinə, zabıtlar və əsgərlərə qələbə ruhu aşılamağa imkan verdi: "Bu şərtlər qoşunların döyüş hazırlığı və bütövlükdə dövlətin hərbi doktrinasının təyin olunması üçün son dərəcə vacibdir".

Rusiyalı ekspert aprel döyüşləri ilə bağlı "medalın əks tərəfi"ni də diqqət çəkib: "Əgər tam açıq danışsaq, həmin hadisələr həmçinin qoşunların hazırlığı, xüsusən döyüş meydanında qoşunların idarə edilməsi cəhətdən çatışmazlıqlar və boşluqların olduğunu göstərdi. Bütün bunlar o zaman əsassız itkilərə gətirib çıxardı. Həmin vaxtdan ötən 3 il ərzində Azərbaycan ordusunun rəhbərliyi müvafiq nəticələr çıxardı, kadr rotasiyası və komandir heyətinin yeni hazırlıqları həyata keçirildi, yeni ağır hücum silahlarının alınması hesabına raket artilleriyasının atəş gücü qaldırıldı, döyüş meydanında itkiləri azaltmaq üçün döyüş vəziyyətində silah növlərinin qarşılıqlı əlaqələndirilməsi sistemi yenidən nəzərdən keçirildi".

Kuznetsov hesab edir ki, bütün bunları cəmləşdirdikdə Azərbaycanda yeni qərargah düşüncə tərzinin yaranmasını söyləmək olar. "Bu döyüşün ordu üçün prinsipial əhəmiyyət daşıyır. Bütün bunlar mart ayında keçirilən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin genişmiqyaslı təlimlərinin nəticələri

"Azərbaycan bu dəfə axıra kimi gedəcək..." - Bakının yeni müharibə doktrinası

Rusiyalı tanınmış siyasi və hərbi analitiklər savaş variantında işğalçı Ermənistanla labüd kapitulyasiya "biçdilər"; "Azərbaycanda artıq döyüşən hücum ordusu yaradılıb..."

ilə aydın şəkildə nümayiş edildi. Bütün bunlara görə Azərbaycan ordusunun müdafiə ordusundan Qarabağın azad edilməsi uğrunda vuruşan hücum ordusuna çevrildiyi nəticəsinə gəlmək olar" - ekspert bildirib.

Siyasi təhlilçi yuxarıda qeyd olunanlara əsaslanaraq bildirir ki, 2016-cı ilin əvvəllərində baş verən hadisələr Azərbaycanda hərbi quruculuğun yeni bir məqsədyönlü mərhələyə keçdiyini göstərir, həmçinin Silahlı Qüvvələrin hərbi-texniki, həm də mənavi-psixoloji cəhətdən yeni keyfiyyət səviyyəsinə qalxmasına səbəb olub.

"Aprel müharibəsinin növbəti ildönümü tarixindən danışarkən həqiqətən Azərbaycanın və onun iradəsinə xüsusi qeyd etmələrə ehtiyac var. Həmin döyüşlər zamanı Azərbaycan 90-cı illərdən üzü ilk dəfə geniş miqyasda silah tətbiq etmişdi". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri digər tanınmış rusiyalı analitik, siyasi-hərbi ekspert Qriqori Trofimçuk deyib.

Onun fikrincə, belə bir statistika təbi ki, heç də o demək deyil ki, Bakı İrəvandan "qorxur". "Sadəcə, Bakı təkcə Qarabağla deyil, bütövlükdə regionla bağlı mürəkkəb amillər kompleksini ağıllı şəkildə ölcüb-biçir. Ən əsası, geosiyasi aspektləri nəzərə alır, nədən ki, müharibə çətin ki, lokal xarakter daşsın", - deyər o qeyd edib.

"Ancaq həmin aprel olayı Ermənistanla birmənalı şəkildə anladı ki, Azərbaycan öz ərazilərinin qeyd-şərtsiz qaytarılmasına köklənib və başqa variant

olmayacaq. Azərbaycana ünvanlı belə bir qarşılıqlı hədə ki erməni ordusu Bakıya və Xəzər dənizinə kimi gələcək, sadəlövlük kimi görünür və Azərbaycanın öz xeyrinə işləyir. Belə ki, əvvəla, kimsə zərbə endirməyə hazırlaşsınsa, bunu xəbərdarlıqsız edir. İkincisi isə Azərbaycanda belə bir düşüncəni möhkəmlədir ki, Qarabağ münaqişəsinin faktiki həlli olmadan bölgəyə sülh heç vaxt gəlməyəcək", - deyər ekspert ardınca vurğulayıb.

Onun əminliyinə görə, xarici amillər getdikcə daha çox Azərbaycanın xeyrinə işləyir: "Xüsusən də proqnoz edilməyən Paşinyanın başında durduğu "yeni İrəvan"ın peyda olması nəzərə alınarsa, Azərbaycan Avrasiya İttifaqının, KTMT-nin üzvü olmağa və müxtəlif səbəblərdən Ermənistan-İran sərhədi bağlansa, bu yaxınlıq artıq konkret strateji "formalar" kəsb edə bilər".

Qarabağ məsələsinə gəlincə, Trofimçuka görə, istənilən halda, yekunda təklik qalib gələcək: "Hansı ki, bu gün ən çox Azərbaycan nümayiş etdirir - xüsusən də "yeni İrəvan" tərəfindən açıq şəkildə Qarabağ prosesinin baza prinsiplərini sındırmaq cəhdi fonunda. Təklik - hər şeyin əsasıdır. Amma bu zaman məsələnin digər tərəfini də ciddiyyə almaq lazımdır: istənilən təklik sonsuz deyil. Hansısa məqamda - apreldə, avqustda və ya fevralda bu amillər yenə bir nöqtədə birləşəcək. Ancaq bu dəfə Azərbaycan, mənəcə, kimsə qorxutmayacaq və ya xəbərdarlıq

etməyəcək, sadəcə, axıra kimi gedəcək".

Bu, iki rusiyalı tanınmış politoloq-analitik, həm də kifayət qədər qərəzsiz analitiklərin fikirləridir. Hər halda, biz işğalçı Ermənistanın Azərbaycana təbətək savaşda hansısa hərbi uğura nail ola biləcəyi barədə hər hansı ekspert fikrinə rast gəlməmişik. Əksinə, onların hamısı əmindir ki, müharibənin uzanacağı təqdirdə ilk növbədə Ermənistan çöküş yaşayacaq, çünki İrəvanın müharibəni uğurla davam etdirməsi üçün yetərli iqtisadi-maliyyə və insan potensialı yoxdur. Müasir dövrdə qalibiyyətli müharibənin əsas şərti havada üstünlükdür ki, onu da Azərbaycan təmin edib.

Hətta nəzəri cəhətdə Rusiyanın ona hansısa hərbi köməyi göstərməsi qəliz olacaq. Çünki Rusiya Ermənistanla birbaşa quru əlaqəsinə malik deyil. Gərək bundan ötrü Moskva diplomatik əlaqələrinin olmadığı Gürcüstandan və ya İrandan (dəniz yolu) xahiş etsin. Buna isə Azərbaycan və Türkiyə imkan verəz. Heç İran və Gürcüstan da Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərinin əhəmiyyətini ciddiyyə alıb buna razı olmaz.

Odur ki, işğalçı ölkə üçün 2019 düşünüb-daşınmaq və qəti qərara gəlmək üçün bəlkə də sonuncu il olacaq. Müharibənin "tətiyi" çəkilərsə, yekun təxminən məlumdur. Müharibəni qarşı tərəf başlasa belə, onu Azərbaycan tamamlayacaq - özünün döyüşən və hücum ordusu ilə...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

Türkiyədə martın 31-də keçirilən bələdiyyə seçkiləri bitsə də, proses yekunlaşmayıb. Hakim Ədalət və İnkışaf Partiyasının (AKP) İstanbul mahal nümayəndəliyinin etirazından sonra Türkiyənin Ali Seçki Qurumu İstanbul 8 mahalı ilə bağlı qərarını verib.

Modern.az Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, Fateh, Beykoz, Çekmeköy, Şile, Bayrampaşa və Çatalca kimi mahallarda etibarsız səsler yenidən sayılacaq. Səslerin sayılması prosesi partiya nümayəndələrinin iştirakı ilə baş tutacaq. Seçki qurumu AKP-nin Bəyoğlu və Sancaqtepe ilə bağlı etirazını isə rədd edib.

Qeyd edək ki, AKP İstanbul 39 mahalında seçkinin nəticələrinə etiraz etmişdi. Hakim partiyanın bu etirazları çoxsaylı müzakirələrə səbəb olub. 8 mahalda sayılacaq səslerin nəticələri dəyişib-dəyişməyəcəyi yönündə ən müxtəlif fikirlər səslənir. Doğrudur, əksəriyyət hazırki nəticələrə əsasən qalib olan ana müxalifətin namizədi Əkrəm İmamoğlunun üstünlüyünü qoruyacağını düşünür. Ekspertlər Türkiyə iqtidarının paytaxt Ankaranı, İzmir kimi böyük şəhərləri seçkilərdə müxalifətə uduzduqdan sonra ən strateji şəhər sayılan İstanbulu əldən verməmək üçün sona qədər cəhd göstərdiyini düşünürlər.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu AKP iqtidarının məğlubiyəti həzm edə bilmədiyini düşünür: "Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ankaranı məğlub olmağa bəlkə də hazır idi, ancaq İstanbul bələdiyyəsinin itirilməsini həzm edə bilmir. Özü də buradan siyasətə başlayıb. Ona görə də təslim olmaq istəmir. Əlbəttə, səslerin yenidən sayılması tələbi istənilən partiyanın haqqıdır. Ancaq bunu süni surətdə uzatmaq da doğru deyil. Çünki birincisi, məsələnin uzanması Türkiyədə siyasi gərginliyi artırır. İkincisi, bələdiyyə ilə bağlı qeyri-müəyyənlik hakim partiyanın özünün imicinə mənfi zərbə vurur. 1994-cü ildə Ərdoğan İstanbul bələdiyyə başçısı seçildəndə normal şəkildə təhvil-təslim prosesi olmuşdu. Bu dəfə isə məğlub müqavimət göstərir və qalibin əlini

Ərdoğan İstanbulu

"geri ala" biləcəkmiz?

Elxan Şahinoğlu: "Məsələnin uzanması Türkiyədə siyasi gərginliyi artırır bilər"

Əziz Əlibəyli: "Az ehtimaldır, amma nəticənin dəyişməsi fəlakətli ola bilər"

sıxmaq istəmir".

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Əziz Əlibəyli: "Öncəliklə onu qeyd edim ki, AKP tərəfindən İstanbulda Binəli Yıldırımın namizəd kimi göstərilməsi uzun zaman müzakirə doğurdu. Məclis spikerinin, sonuncu baş nazirin cəmi 8 ay işlədikdən sonra istefa verib bələdiyyə seçkisinə qatılmasını çox adam izah edə bilmədi. Yeni haradan-haraya sualı ciddi olaraq ortada fırlanmağa başladı. Əslində isə Yıldırımın İstanbuldan namizəd olması birbaşa prezident Ərdoğanın planı idi. Binəli Yıldırımın isə bununla razılaşması böyük ehtimalla onu qırmaq istəyi ilə bağlı olub. Çünki

Ərdoğan Yıldırımı bələdiyyə başçısı seçməklə daxili qərarınma ilə bir müddət sonra İstanbul valiliyinin səlahiyyətlərini də ona vermək niyyətində idi. Amma gördüyü kimi, seçkilərin ilkin açıqlanmasında onun rəqibi Əkrəm İmamoğlu 22 min səs artırıq topladı. Hesab edirəm ki, Ərdoğan başqanlığında ölkə kifayət qədər yüksək demokratiya nümunəsi ortaya qoydu - baxmayaraq ki, böyük şəhərləri itirdi, amma bölgələrdə, xüsusilə də HDP-nin əlindən vacib kürd şəhərlərini ala bilməsi böyük uğur idi. İstanbulda YSK-nin bəzi rayonlarda təkrar seçim qərarı nəticəyə təsir göstərə biləcəyi barədə xəbərlər yayılır.

Amma burada bir arqument var ki, əgər səsler hesablanarkən yanlışlığa yol verilibsə, bu, təkcə AKP üçün zərərli deyil. Digər partiyaların da ümumi səsi zədə görmüş olardı. Belə olan halda indiki faizləri bütün partiyalardan silmək lazım gələcək. O durumda İmamoğlu da bildirdi ki, qələbəsi-ni dəyişəcək faktor mövcud deyil. Əlbəttə, AK Partiya rayonlarda qalib gəlib, şəhəri uduzmaq böyük şanssızlıqdır. Nəticələr dəyişməyəcək. Amma İstanbul seçimi göstərdi ki, AKP rəhbərliyində ciddi idarəetmə problemi yaranıb.

Demokratiya gözəldir, deyilmi?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Məndən bəzən dostlar, tanışlar soruşur ki, axı niyə həmişə narazısın? Cavab verirəm ki, mənə lap dünyanı versələr də, nə qədər ki, Azərbaycanda əsl, mən deyən qədər demokratiya olmayacaq, daim narazı olacam.

Bilirsiniz, demokratiya təəccübləndirir, heyrətləndirir, adama yaşamağa stimül verir, mübarizəyə həvəsləndirir, adamda özünə hörmət, "Mən də bir insanam, bir şəxsiyyətəm, məndən də nəse asılıdır, mənim də fikrim, münasibətim nəzərə alınır" duyğusunu yaradır...

Elə son iki seçki haqda da - Ukraynadakı prezident, xüsusən də ki, Türkiyədəki bələdiyyə seçkisi barədə düşünürkən ağılımıza gələn ilk fikir bu oldu ki, həqiqətən də demokratiyanın bütün nəticələrini irəlilədən hesablaşmaq mümkün deyil və onun gözəlliyi də elə bundadır.

Ələlxüsus Türkiyədəki seçkiləri böyük maraqla izlədik. Bunun təhlili, prezident R.T.Ərdoğan və partiyasını bundan sonra nələrin gözlədiyini digər bir yazıda qələmə aldığımızdan, onları burada təkrar etməyəcəyik.

Bu sətirlər yazılarkən də hələki seçkinin nəticələri, bəzi bölgələrdə səslerin sayılması ilə bağlı müəyyən narazılıqlar da vardı. Amma əsas bu deyil, odur ki, qarşı Türkiyədə hər şey, xüsusən də hakimiyyət məsələsi yalnız seçki yolu ilə həll olunur və heç kim hakimiyyətə "əbədi qeydiyyat"a düşməyibdir.

Əlbəttə, bizə müəyyən ümidlər verir bu, çünki Türkiyə təkdir, demək olar ki, İslam dünyasında bir nümunədir; yaşarlı, dayanıqlı olsa, nümunə artacaq, genişlənəcək və digər müsəlman ölkələrinə də sirayət edəcək.

Təsəvvür edin, orada bələdiyyə seçkilərinə bu qədər maraq var! İllərdir ki, bizim insanlar, xüsusən yerli idarəetmənin qanunvericilik bazası ilə məşğul olanlar gileyənirlər ki, bu qədər pul ayırıraq, amma nə bələdiyyə strukturlarına maraq göstərənələr var, nə də bələdiyyə seçkisinə!..

Bizə elə gəlir, düşünürük ki, bunun da səbəblərini haradasa uzaqlarda və yaxud da millətin təfəkkürünün "mental qatlar"ında axtarmaq lazım deyil. Bu məsələnin iki əsas səbəbi var.

Birincisi, bizim seçkilərin hamısı, o cümlədən də elə bələdiyyə seçkiləri bir seçki kimi problemlidir - bizdə seçki hələ demokratik institut kimi formalaşmayıb, bız ondan daha çox tərtibat kimi istifadə edirik və bir qayda olaraq seçki yox, seçkinin immitasiyasını keçiririk. Məsələnin bir tərəfi budur.

O ki qaldı ikinci səbəbə, bizim bələdiyyələr bir idarəetmə institutu, strukturu kimi bir qara quruluş belə deyil. Elə bu səbəbdən də onlara imkanı yalnız bələdiyyələrə düşməyən çatanlardan, heç olmasa, bələdiyyə mülkiyyəti deyilən şeydən bir azacıq satıb -talamaq eşqilə yaşayanlardan savayı heç kim maraq göstərmir.

Amma siz onlara da Türkiyədəki kimi səlahiyyətlər verin, normal bələdiyyə seçkiləri keçirin, sonra baxın, görün ki, insanlar bələdiyyələrə maraq göstərirlər, ya yox? Əlbəttə ki, göstərəcəklər. Bir daha deyirik ki, bu, tək bələdiyyə seçkilərinə aid deyil, cəmi seçkilərlə bağlı bunu demək olar - əsl seçici o vaxt olur ki, əsl seçkilər olur...

Düzdür, hələ müəyyən mübahisələr var Türkiyədə, amma baxın, paytaxtda hakim partiya seçkini uduzur! Bax, əsl seçki belə gözlənilməz detallarla zəngin olur.

Amma biz nə edirik? On illərdir ki, məsələni, bizim parlamentin "siyasi konfigurasiyası" dəyişmiş - bütün mandatlar hakim partiyanın üzvlərinin və tərəfdarlarının payına düşür, digər partiyalardan nadir nüsxə kimi parlamentdə bir, ya da uzağı iki mandatla təmsil olunurlar.

Ən maraqlısı da budur ki, elə həmin "partiya"ların özləri də bu cür konfigurasiyanın və ya vəziyyətin qalmasında maraqlıdırlar, çünki əgər əsl demokratik seçki keçirilsə bu bir-iki mandat da ala bilməzlər; necə deyər, əl əli yuyur, əl də üzü...

Seçkilərlə bağlı bilirsinizmi, biz həmişə qorxudan sual nədir? Birdən kimsə seçkilərin coğrafiyası ilə, necə deyər, elektoral coğrafiya maraqlana bilər. O halda biz nə edirik? Qeyd edim ki, bəndəniz bir dəfə belə partiyalı yaşayıbdır.

Bir dəfə bizdən parlament "seçki"lərindən birini regionlar üzrə təhlil etmək xahiş olunmuşdu. Bir az bozardıq, bir az qızardıq və sakitcə dedik ki, bəs bizdə belə şey olmur, bütün regionlarda bir partiya qalib gəlir...

Qəzəz, vəziyyət belədir. "Bizdə o əjdahadan niyə yoxdur?" sualının, əslinə qalsa, çox sadə cavabları var. Amma bütün hallarda nikbinlik. Heç bilirsinizmi, niyə? Türkiyə Böyük Millet Məclisi təsis olunanda Atatürk Əli bəy Hüseynzadəyə də Məclis üzvü olmağı təklif edibmiş. Amma Əli bəy "Mən tək-partiyalı parlamentin üzvü ola bilmərəm" deyər həmin təklifdən imtina edibmiş. Baxın, Azərbaycan türkü bir əsrdir ki, əsl demokratiya intizarındadır. İnşallah, o gün gələcək. Geci-tezi var...

Türkiyədə yeni partiya yarana bilər

Abdulla Gülün və Əhməd Davudoğlunun yeni təşkilat quracağı iddia olunur

Martın 31-də keçirilən bələdiyyə seçkilərinin nəticələrinin Türkiyə siyasi sahəsinə bundan sonrakı dövrdə necə təsir edəcəyi son günlərin əsas müzakirə mövzularından birinə çevrilib.

Artıq qarşı ölkənin siyasi ekspertləri, həmçinin Azərbaycanda tanınmış siyasətçilər bu barədə ehtimallar səsləndirməyə başlayıblar.

Türkiyəli politoloq Fatih Altaylı bildirib ki, Ankara, İstanbul, İzmir və digər iri şəhərlərdə müxalifət partiyalarının bələdiyyə seçkilərində uğur əldə etməsi Türkiyənin keçmiş baş naziri Əhməd Davudoğlunu da hərəkətə keçirib. O, keçmiş baş nazirin aktiv siyasətə qayıdacağını və yeni yaranacaq müxalifət partiyasına qatılacağını istisna etməyib: "Seçkilərin nəticələri yeni siyasi partiyaların yaranmasına yola açar bilər. Əhməd Davudoğlunun sürətli şəkildə hərəkətə keçəcəyi gələn məlumatlar arasındadır. Bu ay ərzində həmin cəhətdən sürətli həmlələr edilə bilər".

Politoloq yeni qurulacaq partiyada Davudoğlu ilə yanaşı keç-

Abdulla Gül

miş xarici işlər nazirləri Ali Babacan, Mehmet Şimşək, keçmiş daxili işlər naziri Başar Atalay, keçmiş idman naziri Suat Kılıç və digər sabiq dövlət rəsmilərinin yer alacağını iddia edib.

Fatih Altaylı yeni siyasi partiyanın rəhbər postuna Əhməd Davudoğlu və Ali Babacanın daha şansı namizədlər olduğunu bildirib.

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər də hesab edir ki, seçkinin nəticələrinin Türkiyədə siyasi proseslərə təsir edəcəyi şübhəsizdir. AKP iqtidarının yuxarıda adı çəkilən keçmiş tanınmış

Əhməd Davudoğlu

simallarının, xüsusilə də keçmiş prezident Abdulla Gülün yeni siyasi partiya yaradıb-yaratmayacağından bir çox məsələlər asılı olacaq: "Əvvəla, Türkiyədə seçkinin bu cür nəticələnməyi gözlənilən idi. İkincisi, ümumiyyətlə, əgər ümumölke miqyasında yanaşsaq, səslerde ciddi bir dəyişiklik yoxdur. Sonuncu referendumda "Cümhuriyyət" bloku nə qədər səs almışdısa, indi də bir o qədər səs qazandı. Eyni zamanda müxalifət bloku olan "Millet" in də səsleri böyük ölçüdə dəyişməyib. İri miqyasda elektoral bazada ciddi dəyişiklik yoxdur. Yeni tərəflər öz tə-

rəfdarlarının sayını qoruyub saxlayıblar. İqtidar sənayeşmiş böyük şəhərlərdə müəyyən dərəcədə zəifləyib. Amma əvəzində ölkənin cənub şərqində iqtidar səslerini artırıb. Burada əsas məsələ İstanbuldakı dəyişiklikdir. Fikrimcə, AKP-nin İstanbulda uduzmasının başlıca iki səbəbi var. Birincisi, artıq 2002-ci ildən AKP iqtidardadır və burada müəyyən bir yorulmanın nəticəsi göz önündədir. İkincisi, mən burada suriyalı qaçqınlar faktorunu xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Milyonlarla qaçqının İstanbul kimi meqapolisdə yerləşdirilməsi yerli əhalini yordu. Yerli əhali AKP-yə dəstəyini çəkməyə də bir san kart göstərdi. Üçüncü faktor isə iqtidara qarşı olan bütün qüvvələrin öz güclərini birləşdirməsi və təşkilatlanmasıdır. Bu üç faktor İstanbulda AKP-nin yerli özünüidarəetməni əldən verməsi ilə nəticələndi. Bundan sonra AKP-yə siyasi basqılar bir qədər arta bilər. Bu, müvəqqəti xarakter daşıyacaq. Amma bir azdan xarici təzyiqlər artacaq. Daxildə də əsas faktor AKP-dən çıxan bir qrupun yeni partiya yaradıb-yaratmayacağından asılı olacaq. Mən burada keçmiş prezident Abdulla Gülün liderliyində bir partiyanın qurulub-qurulmayacağına nəzərdə tuturam. Gül yeni partiya qursa, Əhməd Davudoğlu, Ali Babacan və digər keçmiş hökumət üzvlərinin oraya cəmləşəcəyi gözlənilir".

Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Məsəvi"

31 mart seçkilərinin əsl qalibi

Kenan RÖVŞƏNOĞLU

Əslində 31 mart bələdiyyə seçkiləri bütövlükdə Türkiyənin və o cümlədən prezident Ərdoğan başda olmaqla türk dövlətinin qələbəsidir. Kaş ki, Ərdoğan da bunu anlayıb nəticələri dəyişdirməyə çalışmayıdı. Çünki nəticələr dəyişsə, ən çox zərbə elə onun özünə dəyəcək.

Bu seçkilər Türkiyədə demokratiyanın olduğunu bir daha təsdiqlədi və ən azı qarşıdakı 4 ildə Ərdoğan və hakim partiya yönələcək antidemokrat ittihamlarının qarşısını kəsəcək. Əgər İstanbul və Ankarada (İzmirde nəticələr həmişə AKP-nin ziyanına olub - K.R.) CHP qalib gəlməseydi, indi bütün dünya mediası Türkiyədə avtoritarizmin dərinləşdiyi, hətta AKP-nin seçki saxtakarlığı haqqında iddialar ortaya atılmışdı. Amma hazırkı nəticələr bu ittihamların qarşısını kəsdi. Sübut oldu ki, Türkiyədə seçki və demokratik ənənə hələ də güclüdür.

İkincisi, bu nəticələr, yeni böyük şəhərlərdə müxalifətin bələdiyyə sədri postunu tutması siyasi aktivliyi və hökumətin şəffaflığını təmin edəcək, istər-istəməz daxildə strukturlar arasında rəqabət və bir-birinin səhvini tutması ilə müşayiət olunacaq. Bu da öz növbəsində hökumət qurumlarını və eləcə də bələdiyyə sədrilərini daha məsuliyyətli və şəffaf işləməyə məcbur edəcək. Bu isə elə Ərdoğanın özü üçün faydalıdır.

Əlbəttə bu 31 mart seçkilərinin bu şəkildə nəticələnməsinin hakim AKP üçün mənfi tərəfləri də var. İlk növbədə hakim partiya böyük şəhər bələdiyyəsi kimi qazanlı təsərrüfat qurumlarından məhrum olur. Rəsmi olaraq 16 milyon əhali olan İstanbul təkə Türkiyənin deyil, regionun ən böyük iqtisadiyyat, ticarət və turizm mərkəzidir. İstanbul bir çox ölkədən böyükdür və maliyyə dövriyyəsi milyardlarla dollarla ölçülür. Belə bir şəhərdə bələdiyyənin postu istənilən qüvvə üçün böyük uğurdur.

Doğrudur, son seçkilərdə CHP Türkiyə əhalisinin 49 faizinin yaşadığı və iqtisadiyyatın 80 faizindən çoxunun cəmləndiyi şəhərlərə rəhbərliyi ələ keçirib. Lakin Ərdoğanın balkon çıxışında da dediyi kimi, ümumilikdə ölkə üzrə faiz hesabı ilə qalib yenə də AKP-dir, xüsusən də böyük şəhərlərin özündə rayonlar hakim partiyadır.

Türkiyə hakimiyyətinin bələdiyyə seçkilərinin nəticələrinə bu şəkildə yanaşmasının ən əsas səbəbi bələdiyyə seçkilərini "ölüm-qalım" məsələsinə çevirməsi oldu. Türkiyə prezidenti bələdiyyə seçkilərinə həlledici məsələ kimi qoydu və nəticədə seçkinin nəticələri yalnız özü üçün deyil, həm də partiyası, ümumilikdə komandası üçün travmaya çevrildi. Buna görə də indi yaranmış vəziyyətlə barışa bilmir. Etiraz edir, səslərin yenidən sayılmasını istəyir. Əlbəttə, mümkündür ki, nəticələr hardasa dəyişsin, amma əslində real nəticələr daha uğurludur. Çünki bu nəticələr Ərdoğan üçün ən azı 4 illik kart-blansdır. 2023-cü ilə qədər ölkəni demokratiya nümunəsi ilə idarə edə bilər.

Türkiyə prezidentini əslində narahat edən daha bir məsələ və zənnimcə çox mühüm əhəmiyyəti olan faktor partiyasındakı mümkün parçalanma ehtimalıdır. Məsələ ondadır ki, artıq bir müddətdir ki, AKP daxildə narazıların yeni təşkilat yaradacağı ilə bağlı məlumatlar mediaya ötürülür. Aydın məsələdir ki, seçkilərin indiki nəticələri ayrılmaq istəyən və ya tərəddüd edənləri həvəsləndirir.

Ancaq ümumiyyətlə, nəticə etibarilə bu seçkilərin qazananı demokratiya, Türkiyə cəmiyyəti və eləcə də hökumətidir. Eyni zamanda bu bölgədə uzun illər Türkiyəyə nümunə kimi baxan və seçkilərə, demokratiyaya ümidləri ölənməkdə olan xalqlardır. 31 mart seçkiləri onlara da ümid verdi.

"Mən bu gün kirayədə yaşayıram. Banklar evlərimi əlimdən alırlar. Bir neçə gün öncə uşaqlarımı da məktəbdən çıxarıblar. Onlar da mənim kimi ev dustağına çevriliblər. Anlamadığım bir şey var, sizin təminat ödənişi göstərişinizi 11 ildir yerinə yetirmirlər. 11 ildə 4 övlədim, 2 nəvəm dünyaya gəlib. Bütün ailə tam bir fəlakətdə yaşayır"- hazırda ev dustağı olan iş adamı Sahib İbrahimov özünün facebook profili üzərindən ölkə rəhbərliyinə videomüraciətdə belə deyib. İş adamı S.İbrahimov dələduzluqda və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilir.

Sahib İbrahimov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Bakının Səttar Bəhlulzadə 14 ünvanında onun şirkəti tərəfindən inşa olunan binanın sökülməsinə və ona təminat verilməsinə göstəriş verilib: "Mənə tapşırıq verilib, yerinə yetirmişəm. Sözü verilən təminatla mənə dəymiş ziyan ödənilməyib. Mən cinayətkar deyiləm. Mənə qarşı təqiblərə son qoyulmasını, cinayət işinə xitam verilməsini istəyirəm".

S.İbrahimov hazırda Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə davam edən məhkəmə prosesindən danışıqdan qeyd edib ki, 11 ildir ona təminat ödənmir: "Hamı bilir ki, orada nə məhkəmə gedir. 11 ildir ki, təminatla bağlı müraciət

də deyillər".

İttiham aktına görə Sahib İbrahimov külli miqdarda dələduzluq etməkdə şübhəli bilinir. İş üzrə 52 zərərçəkən var.

Sahib İbrahimov deyir ki, prezidentə əvvəlki müraciətlərindən sonra ona qarşı addımlar atılıb, susdurulmasına cəhdlər olub. "Bəs son müraciətinizə mənfi və ya müsbət mənada reaksiya varmı?" sualına Sahib İbrahimov "Hələlik heç bir reaksiya yoxdur" deyə cavab verib: "Məni susdurmaq üçün üs-

Məşhur iş adamı müflis olub, kirayə evdə yaşamağa başlayıb

Sahib İbrahimov: "Məni susdurmaq üçün bəzəmdə cinayət işi açdılar"

edirik, bizə cavab verən yoxdur. 11 ildir bilmirik ki, bu binanın pulunu kim verəcək, necə verəcək? Telemuram göndəririk cənab prezidentə çatdır, videomüraciət edirik, cənab prezidentə çatdır. İmkan vermirlər ki, gedib prezidentə çatsın. Prezident 3 dəfə göstəriş verib ki, gedib iş adamının

təminatını ödəyin. Ödəyirsiniz. Biz də prezidentə sözü müzə çatdırı bilmirik. Ona görə də ələcsiz qalıb videomüraciət yaymışıq. İnşallah, baxar. Düşünürük ki, bir gün baxar. Nə qədər olar məktubları gizlətmək. Məhkəmə də gedir. Ora gələn zərərçəkənlər məni tənimirlər, məndən şikayətçi

tümə cinayət işi açdılar. Bəlkə susum. Mən videomüraciətimdə də bunu dedim. Ümid edirəm ki, müraciətimə baxılacaq".

Qeyd edək ki, hazırda iş üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə araşdırmalar davam edir.

□ E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Politoloq evinin altındakı 12 əxlaqsızlıq yuvasının qapadılmasını tələb etdi

"Həmin obyektlərdə əsas işi görənlərdən biri çəçən qadındır"; polis məsələni nəzarətə götürdü

Sahib İbrahimov küçəsi 189 saylı binanın zirzəmisində əxlaqsızlıq yuvalarının fəaliyyət göstərdiyini açıqlayıb. O, facebook statusunda ərazidə bir müddət öncə "oblava" olduğunu, həmin əxlaqsızlıq yuvalarının qapadıldığını, lakin yenidən fəaliyyətə başladıklarını yazıb.

Politoloq "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib ki, cəmiyyəti narahat edən bəzi əxlaqsız videoların yayılması cəmiyyət olaraq əxlaqsızlıq yuvalarına, pritonlara qarşı geniş mübarizə aparılmaması ilə əlaqəlidir: "Ona görə də son bir neçə ildə bu "biznes" sürətlə inkişaf edir. Yaşadığım Süleyman Rəhimov küçəsi bina 189-da da belə obyekt var. Belə obyektlər gənclərə, uşaqlara neqativ təsir edir. Biz burada yaşamırıq, zülm çəkirik".

Politoloq yaşadığı binanın altında ən azı 12 əxlaqsızlıq yuvası fəaliyyət göstərdiyini qeyd edib: "Mənzil istismar sahəsinin sənədlərində S.Rəhimov küçəsi bina 189 kimi qeyd edilərsə, bu obyektlər R.Behbudov

98 və R.Behbudov 100 ünvanlarında yerləşir. Bu ərazilərdəki binaların zirzəmiləri bu cür yerlərlə doludur. Əvvəllər bu yerlər "masaj salonu" adı ilə fəaliyyət göstərirdi, artıq daha açıq şəkildə priton kimi çalışdıqları gizlətmirlər".

Qabil Hüseyinli deyib ki, həmin obyektlərdə əsas işi görənlərdən biri çəçən qadındır: "Onu bu obyektlərin "mama Roza"sı kimi tanıyırlar. Belə ki, bu yerlərin yaxşı qazandığını görən ətraf obyektlər də artıq bu cür fəaliyyət yolunu seçirlər. Həmin yerin yanında yerləşən bir kafe var idi. Kafenin də artıq əxlaqsızlıq yuvası kimi fəaliyyət göstərdiyi deyilir. Bir sözlə, ətraf obyektlərin hamısının suyu bir-birinin üzərinə

sıçrayıb. Maraqlısı budur ki, buradakı MİS də həmin əxlaqsızlıq yuvalarının birinin yaxınlığında yerləşir, ancaq onların fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq üçün heç bir addım atmır".

Q.Hüseyinli bildirib ki, belə obyektleri işlədənlərin digər ərazilərdə də eyni fəaliyyətlə məşğul olan obyektleri var: "Təzə bazar" tərəflərdə də 20-yə qədər belə obyekt var. Təxminən 1

ay bundan öncə həmin obyektlərdə yoxlama oldu və qapadıldı. İndi yenə köhnə qaydada çalışırlar. Biz bina sakinləri olaraq bu barədə rəsmi qurumlara da müraciət etdik. Ümid edirəm ki, qısa müddətdə tədbirlər görülməz".

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin mətbuat xidmətinə bildirdikləri ki, məsələ ilə bağlı araşdırma aparılacaq.

□ E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Ermənistan rəhbərliyi son davranışları ilə Qarabağ məsələsinin sülh yolu ilə həllindən imtinalarını növbəti dəfə təsdiqləmiş oldu. Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyanın Dağlıq Qarabağa iki günlük qanunsuz səfəri və 2016-cı ilin aprelində sarsıdıcı zərbələr almış Talış istiqamətindəki mövqelərə gələrək bu ərazilərin "ermənilərə məxsusluğu"nu iddia etməsi növbəti təxribat oldu.

Yaşar Aydəmirov

Təbii ki, bununla Ermənistan prezidenti erməni ordusuna və buradakı azsaylı mülki əhaliyə aprel ağrı-acılarını unudurmağa hesablanmış hərəkət edib. Amma istənilən halda, bu, müharibəyə təhrik addımı və sülh danışıqlarını pozmaqdır. Bundan əvvəl isə Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan Amerikanın erməni icması ilə görüşündə müharibə bəyanatı ilə çıxış etmiş, Azərbaycanı yeni ərazi işğalı ilə hədələmişdi.

Əslində bu bəyanatı ilə Tonoyan Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı aşağılamış olmuşdu. Hər halda, ən azı etik qaydalar tələb edirdi ki, N.Paşinyan Vyanada Qarabağ danışıqlarını apardığı saatlarda erməni nazir sussun və danışıqların nəticələrini gözləsin. Lakin sonradan belə aydın oldu ki, elə Tonoyan Paşinyanın "ürəyindən xəbər verən" mövqə sərgiləyib.

Ermənistan baş nazirinin dedikləri də bunu təsdiqləyir: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə danışıqlar prosesi davam etdirilməlidir, lakin hələlik problem həll olunmayıbsa, bir dövlət və xalq kimi vəziyyətin istənilən inkişafına hazır olmalıyıq" - Paşinyan deyib. O, həmçinin vurğulayıb ki, müdafiə naziri David Tonoyanın Nyu-Yorkda "yeni müharibə" haqqında səsləndirdiyi bəyanat danışıqlar prosesinə kölgə salır: "Əgər Tonoyan başqa bir şey desə idi, mən onu müdafiə naziri postundan istefaya göndərirdim".

Tonoyanın bu bəyanatının onunla razılaşdırılıb-razılaşdırılmaması sualına cavab verən Paşinyan xatırladı ki, müdafiə naziri birbaşa olaraq baş nazirin tabeliyindədir. O, həmçinin bundan sonra Ermənistanın hücum qoşun bölmələrinin sayını artıracaqlarını da bildirib. Beləliklə, həm Ermənistan prezidenti, həm baş naziri, həm də müdafiə naziri eyni mövqedən çıxış edirlər və danışıqların mənası qalmır. Lakin qərribəsi bu-

dur ki, danışıqlar üçün vasitəçilik edən dairələr, həmsədr ölkələr sanki Ermənistan rəhbərliyinin təxribatçı davranışlarını görmür. Onların məsələyə tam reaksiyasız qalması non-sensdir.

Beynəlxalq aləmdən təkpi görməyən Ermənistandakı digər dairələr də həyasızcasına Azərbaycan ərazisində öz əməllərini davam etdirirlər. Aprelin 2-də Ermənistanın Respublikaçılar Partiyasının nümayəndə heyəti Azərbaycanın işğal edilmiş Xankəndi şəhərinə gəlirlər. Virtualaz.org bildirir ki, məlumatı Qarabağ separatçıları yayıblar. Məlumatla görə, nümayəndə heyəti Xankəndində qondarma rejimin rəhbəri Bako Saakyanla görüşüb. Qarabağa gələn nümayəndə heyətinə partiyanın mətbuat katibi Eduard Şarmazanov rəhbərlik edib.

Rəsmi Bakı Ermənistanın həyasız davranışlarına reaksiya verib. "Ermənistan rəhbərliyinin son bəyanatları və hərəkətləri, o cümlədən işğalçı ölkənin müdafiə nazirinin "yeni ərazilər tutmaq üçün yeni müharibə" formuluunu təqdim etməsi tamamilə qəbul edilməzdir. Hesab edirik ki, bu kimi addımlar iki ölkə rəhbərləri səviyyəsində baş tutmuş Vyana görüşü və onun nəticəsində qəbul edilmiş birgə bəyanata uyğun gəlmir".

Bu fikirlər Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin yaydığı bəyanatda səslənib. Bəyanatda deyilir: "Təkrar edirik ki, bu kimi təxribatlar uzun illər ərzində aparılan danışıqlar prosesini və ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrliyinin fəaliyyətini ciddi şəkildə altındadır. Vurğulamaq istərdik ki, belə təhlükəli ritorikanın mümkün mənfi nəticələrinə görə bütün məsuliyyət Ermənistan tərəfinin üzərindədir".

Sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Ermənistan rəhbərliyinin təxribatçı ad-

"Ermənilər müharibəni başlamaq istəyirlərsə, başlasınlar" - azərbaycanlı general

Ermənistan rəhbərliyinin təxribatlarına müxalifətdə olan Serj Sərkisyanın partiyası da qoşuldu; işğalçı ölkənin emissarları Qarabağa gəldi; rəsmi Bakı növbəti dəfə düşməni xəbərdar etdi

dimlarının gözlənilən olduğu- nu vurğuladı. O, D.Tonoyanın məlum bəyanatı Vyanada, Azərbaycan və Ermənistan liderləri görüşən zaman səsləndirməsini təsadüf saymadı: "Bu da bir siqnaldir ki, ermənilər, hər halda, vəziyyəti belə görürlər. Bununla erməni nazir həm də Ermənistanın işğalçı siyasətini təsdiq etdi və hətta üstəlik, Azərbaycanı hədələdi. Bu, çox maraqlı bir şeydir. Tonoyan açıq şəkildə bunu demək istəyir ki, biz torpaqları işğal etmişik və lazım olsa, əlavə əraziləri də işğal edəcəyik. Bir daha xüsusi vurğulayıram ki, bunu qondarma rejimin təmsilçiləri yox, Ermənistanın müdafiə naziri bəyan edib. Bu baxımdan çox simvolik bəyanatdır".

D.Tonoyanın bu cür özünə arxayınçılığı təlqin edən bəyanatından bəhs edərək Zülfüqarov xatırladı ki, o, aprel döyüşləri zamanı müdafiə nazirinin müavini olub: "Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin bir çox rəhbər şəxsləri yol verdikləri səhvlərə görə vəzifələrindən azad edilib. Amma indi Tonoyan Azərbaycana hədə-qorxu gəlir. Bu iki cəhəti nəzərə alaraq görərdik ki, səslənən bəyanatda ilk növbədə Ermənistanın daxili siyasi mühitindəki çəkişmələr özünü büruzə verir. Paşinyan qruplaşması bu təbliğat üsullarından hər yerdə istifadə edirlər ki, özlərini "Qarabağ klani"na "daha vətənpərvər, milləti seven" kimi göstərsinlər".

Erməni nazirin təhdid bəyanatını məhz ABŞ-da verməsinin səbəblərinə gəldikdə, T.Zülfüqarov bunu da səbəbsiz saymır: "Paşinyanın diasporla əlaqələri heç də xoşagəlməndir. Məsələn, Rusiyadakı erməni diasporu heç Paşinyanı qorub etmir. ABŞ-dakı diasporla Ermənistan rəhbərliyi arasın-

dakı gərginlik isə hələ Robert Köçəryanın prezidentliyinin son illərindən başlayıb. Erməni diasporu gördü ki, etdikləri yardımlar oğurlanıb. Bu səbəbdən Ermənistan rəhbərliyinə etibar etmirlər. Odu ki, yardımlar da kifayət qədər azalıb. Tonoyanın bu bəyanatı səsləndirməkdə məqsədi ondan ibarətdir ki, ABŞ-dakı diasporu Paşinyanın komandasına yaxınlaşdırsın".

Ermənistan rəhbərliyinin davranışlarına rəsmi Bakının hansı mövqə sərgiləməli olduğuna gəldikdə, eks-nazir xatırladı ki, N.Paşinyan özü də öz maraqlarına uyğun olmayan sərt bəyanatlar verib: "İndi de onun müdafiə naziri bu əhəmiyyətli bəyanatı verib. Təbii ki, təbliğatda işğalçı ölkə rəhbərliyinin bu bəyanatından istifadə etmək lazımdır. Düzdür, istifadə olunur. Amma bunu daha geniş təbliğ etmək lazımdır ki, bas onların istəyi, niyyəti bundan ibarətdir. Yeni burada söhbət nə separatizmdən, nə Dağlıq Qarabağa dəstəkdən gedir. Burada sadəcə olaraq, söhbət bir ölkənin digər ölkənin ərazilərini işğal etməsindən və həmin əraziləri anneksiya etməsindən gedir. Yəqin ki, Azərbaycan XİN-in bəyanatı beynəlxalq təşkilatlara da çatdırılıb".

T.Zülfüqarov düşmənin qəfil hücumunun olmasını da istisna etmir: "Mən bunu istisna etmirəm. Düzdür, hələlik Ermənistan bu və ya digər şəkildə bundan ehtiyat edir. Çünki o, hələ də Moskvanın dəstəyinə tam əmin deyil. Lakin əks baxış da mümkündür. Rusiyanın onları dəstəkləmədiyini büruzə vermək və açıq şəkildə qərbyönlü siyasəti həyata keçirmək üçün onlar bu təxribata əl ata bilərlər. Baxaq, göbək onlar hansı taktikani seçəcəklər".

Bu arada Ermənistanın keçmiş iqtidar partiyasının sədr müavini Armen Aşotyan müdafiə naziri David Tonoyanın Azərbaycanın yeni əraziləri uğrunda yeni müharibə haqda bəyanatını dəstəkləyib. (Virtualaz.org) Müdafiə nazirini dəstəkləyən Armen Aşotyan bəyan edib ki, "diplomatiyada aydınlıq nümayiş etdirmək və düşməni anlamaq lazımdır ki, Ermənistan tərəfi müharibəyə cəlb edilsə, düşməni yeni itkilər verəcək. Özü də "İsgəndər"dən istifadə də istisna deyil. Müharibənin nəticəsi yeni ərazilərin "azad edilməsi" ola bilər",- deyir A.Aşotyan iddia edib.

Ehtiyatda olan zabit, general Yaşar Aydəmirov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, Ermənistan müdafiə nazirinin bu bəyanatı Nyu-Yorkda, erməni diasporunun qarşısında səsləndirməsini unutmaq lazım deyil: "O, diasporun 2-3 milyon qoşun üçün belə sərt bəyanat səsləndirdi. Amma Tonoyan 2-3 milyona ölkəsinin hansı yarasını sağalda- caq? Bu məbləğ normal hərbi təlimlərdə sərf olunan vəsaitdir. Ermənistan ordusu bu gün adı təlimlər keçirə bilmirsə, Tonoyan hansı hücum əməliyyatından danışır".

General ermənilərin "İsgəndər" iddiasının cavabının artıq verildiyini söylədi: "Biz istəyirik ki, ermənilər müharibəyə başlasınlar. Biz torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün onlara başlasınlar. Görək hansı üstünlüyə nail olacaqlar. Bir dayaq məntəqəsini susdurmaq üçün 400 mermi lazımdır. Onların neçə günlük sursat ehtiyatı var? Düşməni bunu vertolyotla daşıyacaq, yoxsa özlərini bunu istehsal etməyə za-

vodlarını var? Yaxud onların mermi, ya digər sursat istehsal etmək üçün lazımı komponentləri varmı? Müharibəni başlamaq istəyirlərsə, başlasınlar. Ali Baş Komandan çıxışlarında deyib ki, iri dövlətlər Azərbaycanı müharibə etməyə qoymur. Lakin o halda bizim müharibəni başlamağa bəhanəmiz olacaq. Görək Ermənistan neçə gün dözəcək?"

Hərbi ekspert xatırladı ki, 2016-cı ilin aprel döyüşləri zamanı erməniləri iki tabor susdurdu: "Görün onların üzərinə iki hərbi birləşmə getsə, nə olacaqdı? Hər birləşmədə 6-7 bölmə var. Ermənistan üçgünlük döyüşdən sonra bütün komanda heyətini yenilədi. Sadəcə, Ermənistanda vəziyyət ağırdır deyir, onlar daxilə gərginlik yaradıb əhalini susdurmaq istəyirlər. Digər tərəfdən də yeni hakimiyyətə gələn bu qüvvələr ciddi işlərlə məşğul olduqları barədə görüntü yaratmağa çalışırlar. Yeni əhali sakit şəkildə yerində otursun".

General onu da bildirdi ki, növbəti müharibə lokal xarakter daşmayacaq, bütün cəbhə boyunu əhatə edəcək.

Ermənistan baş nazirinin Vyana danışıqlarından sonra Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə telefon əlaqəsi saxlaması və Vyana görüşü barədə onu məlumatlandırması da bundan xəbər verir ki, ermənilər diqtə ilə hərəkət edirlər. Düzdür, Paşinyan telefon danışıqları ilə bağlı məlumatı redaktə edərək Vyanada aparılmış danışıqlar barədə məlumatlandırması barədə cümləni çıxarıb. Lakin bu, heç nəyi dəyişmir. Ermənistan öz "ağa"sının iradəsindən kənar çıxa bilməz, fərqi yoxdur, ölkə rəhbərliyində kimdir. Çox güman ki, Azərbaycana təhdid mesajlarının da arxasında xarici iradə dayanır...

Türkiyə neçə aylardır davam edən seçki həyəcanından qurtuldu. Seçimlər başa çatdı və nəzərlər yenidən siyasətdən iqtisadiyyata yönəldi. Hansı ki, seçki marafonuna Türkiyə ciddi iqtisadi problemlərlə girmiş, bu problemlər seçki dartışmaları dövründə daha da dərinləşmişdi...

Yerli ekspertlər Türkiyə iqtisadiyyatındakı geriləmənin iki əsas qaynağını göstərirlər. Bunlar istehlak və sərmayə mənbəli geriləmələrdir. Belə ki, sərmayəçilər ölkədə mövcud olan qeyri-müəyyənlikdən və əsasən də inamsızlıqdan ehtiyatlanaraq hər hansı yatırım etməyə tələsmirlər. Bu etmadsızlıq mühiti davam etdiyi müddətdə Türkiyə iqtisadiyyatına sərmayələrin sürətli azalması prosesinin daha da sürətlənəcəyi şeksizdir. Bu şəraitdə istehlakçılar da gözləmə mövqeyini tutmağa üstünlük verirlər ki, bu da problemləri getdikcə daha da dərinləşdirir. Bu cür ağır iqtisadi şərtlərlə keçən seçkilərdən sonra Türkiyə iqtisadiyyatını nə gözləyir? Bu sahədə hansı proseslər gedə bilər?

Sualları cavablandıran politoloq Şahin Cəfərli bildirir ki, qonşu ölkədə iqtisadi böhran dərinləşməkdə davam edir: "Statistika Qurumunun (TÜİK) mart ayına dair bu gün (3 aprel, 2019) açıqladığı ən yeni rəqəmlər də bunu göstərir. Ötən ay ölkədə meyvə-tərəvəzin qiyməti 9 faiz artıb və illik artım 71 faiz təşkil edib. İstehsalçı qiymət indeksi 1,5 faizdən çox artıb və bu sahədə illik artım 29,6 faiz olub. Dərman 16 faiz bahalaşdı və səhiyyə xidmətlərində bahalaşma 3,8 faiz həcmində qeydə alınıb. Mart ayında inflyasiyada yüksəliş 1 faizdən çox olub və illik inflyasiya 19,7 faiz təşkil edib. Benzin 6 faiz, mazut 4 faiz baha-

Türkiyə iqtisadiyyatını seçkidən sonra nə gözləyir?

Şahin Cəfərli: "Türkiyə-Qərb gərginliyinin iqtisadiyyata proyeksiyası qaçılmazdır"

laşdı və neftin qiymətinin yüksəlməsi Türkiyədə həm neft məhsullarının qiymətinin artmağa davam edəcəyinə, həm də ölkənin xarici ticarət balansında mənfə saldonun yüksələcəyinə işarədir. Qarşıdakı bir il ərzində Türkiyə 174 milyard dollar xarici borc ödəməsi həyata keçirməlidir, Mərkəzi Bankın net valyuta ehtiyatlarının həcmi isə cəmi 21,7 milyard dollar təşkil edir. Ölkə borcu borcla qapatmaq durumunda. Türkiyənin CDS (Credit Default Swap) indeksi son aylar çox yüksəldiyi, yeni

risk böyüdüüyü üçün yüksək faizlə borclanma məcburiyyəti yaranıb, bu da ciddi problemdir".

Türkiyədə hazırda rəsmi işsizlik 13,5 faiz, qeyri-rəsmi işsizlik 19,5 faiz, gənclər arasında işsizlik 24,5 faizdir: "Bunlar son 30 ilin ən yüksək rəqəmlərdir və ölkənin mövcud iqtidar dövründə analoqsuz inkişafına dair təbliğatın və təsəvvürlərin gerçək olmadığını sübut edir. Sadəcə olaraq, Türkiyə 2002-ci ildən üzü bəri əlverişli beynəlxalq siyasi-iqtisadi konjunktura səbəbindən xaricdən

həm ucuz borc, həm də kapital cəlb edə bildirdi, banklar daxildə cəlbədiçə şərtlərlə kreditləşmə həyata keçirirdi, yeni faktiki olaraq əhaliyə aşağı faizlə pul paylanırdı və iqtidar partiyasının ardıcıl seçkiləri qazanmasında bunun rolu böyük idi. İstehlakın genişlənməsinə, tikinti bumuna əsaslanan böyümə modeli seçilmişdi, bu isə dayanıqlı olmadı. Zəruri institusional islahatlar aparılmadı. 2013-cü ildən sonra Amerika Mərkəzi Bankı (FED) faizləri yüksəltməyə, daha sonra dövründəki dollar kütləsini azaltmağa başladı. Bu, inkişaf etməkdə olan bazarlar kateqoriyasına aid ölkələrə, o cümlədən Türkiyəyə tədricən mənfə təsirlərini göstərməyə başladı, çünki ucuz borclanma dövrünə sona yetdi. Siyasi sahədə isə Qərblə münasibətlərdə problemlərin yaranması, eləcə də siyasi azadlıqların, media azadlığının, məhkəmə müstəqilliyinin məhdudlaşdırılması və sərbətləşməyə əsaslanan modelinin seçilməsi ölkəyə kapital axınının azalmasına səbəb oldu və əksinə, kapital ölkədən qaçmağa başladı".

Politoloqun dediyinə görə,

Türkiyədəki hazırkı iqtisadi böhranın səbəbləri dərinlidir və təkə iqtisadiyyatla əlaqəli deyil: "Burada yanlış daxili siyasət, yanlış iqtisadi böyümə modeli, xarici siyasət problemləri, eləcə də Türkiyədən asılı olmayan global iqtisadi proseslər kimi çoxşaxəli, kompleks məsələlər rol oynayır. Problemin həlli də məhz kompleks yanaşma və yeni vizion tələb edir. Qısaca desək, mövcud siyasət öz resurslarını tükətdib və dəyişməlidir. Prezident Ərdoğan 31 mart gecəsi balkon nitqində institusional islahatların (yapısal reformlar) həyata keçiriləcəyini bəyan etdi. Bu, yaxşıdır, amma onun institusional islahatlar deyərək nəyi nəzərdə tutduğunu aydın olmadı. Mən düşünürəm ki, siyasi sahədə yumşalma olmadan, insan hüquq və azadlıqları, media azadlığı, məhkəmə müstəqilliyi təmin edilmədən Türkiyədə iqtisadi inkişafı təmin etmək mümkün olmayacaq. İqtisadi inkişafın yolu daxili və xarici siyasətə ciddi korrektələr edilməsindən keçir. Məsələn, hazırda ABŞ və Türkiyə arasında S-400 məsələsinə görə gərginlik artır. Vaşinqton artıq 5-ci nəsil F-35 hərbi təyyarələrinin istehsalı layihə-

sində yer alan Ankaraya qarşı sanksiya xarakterli addımlar atmağa başlayıb. ABŞ-Türkiyə siyasi münasibətlərindəki problemlərin Türkiyə maliyyə bazarına neqativ təsirlərini biz rahib Branson olayında gördük. Türkiyə maliyyə bazarı ABŞ-la və ümumilikdə Qərblə əlaqələrin soyumasına əsəbi reaksiya verir. Bunun çox bəsit səbəbləri var: Türkiyə iqtisadiyyatı global iqtisadiyyata inteqrasiya olunub və Qərb dövlətləri ilə çox sıx kooperasiya mövcuddur. Türkiyənin ixracının 70 faizdən çoxu Avropa Birliyi üzvü olan və olmayan dövlətlərin, ABŞ-ın və Kanadanın, bir sözlə, Qərbin payına düşür. Türkiyə sənayesi üçün əsas ixrac bazarı alternativ qütb olan Rusiya, Çin kimi ölkələr deyil, məhz Qərb ölkələridir. Bu baxımdan siyasi sahədə Türkiyə-Qərb gərginliyinin iqtisadiyyata proyeksiyası qaçılmaz olur. Bu gərginlik maraqların qarşılıqlı qorunması şərti ilə həll olunmalıdır və ölkə daxilində zəruri islahatlar gecikdirilmədən həyata keçirilməlidir. Əks təqdirdə, Türkiyənin gələcəyi qeyri-müəyyən görünür".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

NATO-da "pul söhbəti" - Tramp öz mövqeyində qalır

Alyansın 70 illiyi ilə bağlı Vaşinqtona gələn baş katib Stoltenberq ABŞ prezidentinə təşəkkür edib, amma...

Dünyanın ən güclü hərbi bloku hesab edilən NATO 70 illik yubileyini keçirir. Şimali Atlantika Alyansı 1949-cu il aprelin 4-də Vaşinqtonda təsis olunub. Bu münasibətlə aprelin 4-də Alyansa üzv ölkələrin xarici işlər nazirlərinin toplantısı olacaq.

Toplantıdan bir gün əvvəl isə ABŞ prezidenti Donald Tramp Ağ Evdə NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqlə görüşüb. Məlumatla görə, Stoltenberq aprelin 1-də Brüsseldə jurnalistlərə deyib ki, NATO nazirləri Vaşinqton görüşündə Rusiyanın 1987-ci il tarixli Ortamənzilli Raketlərə dair Müqaviləni (INF) pozması məsələsini müzakirə edəcəklər.

Görüşdən sonra Ağ Evdə keçirilən mətbuat konfransında ABŞ prezidenti bildirib ki, NATO-ya üzv ölkələr daha çox məsuliyyəti öz üzərinə almalıdır. Tramp xatırladı ki, məhz onun üzv ölkələrə təzyiqindən sonra NATO-ya ödəmələrin həcmi 140 milyard dollar artıb. Və əlavə edib ki, 2020-ci ilə qədər daha 100 milyard artacaq. Eyni zamanda o, bəzi NATO ölkələrinin, o cümlədən Almaniyaya işarə edərək Merkelin "yeterli qədər" məsuliyyəti üzərinə almadığını qeyd edib. Və əlavə edib ki, o, hakimiyyətə gəldikdən sonra NATO ilə əla-

qələrdə "çox uzun məsafə" qət edilib. Halbuki 2016-cı il prezident kampaniyası zamanı Tramp NATO-nu köhnəmiş adlandırmış, bu da ciddi müzakirələrə səbəb olmuşdu. Maraqlıdır ki, NATO baş katibi "təşkilata olan güclü bağlılıq və problemlərin həllində göstərdiyi liderlik fəaliyyətlərinə görə" Trampa təşəkkür edib.

Xatırladaq ki, Tramp həm seçkilərdən əvvəl, həm də sonra Birləşmiş Ştatları 1949-cu ildən bəri üzvü olduğu NATO-dan çıxarmaq istədiyini bir neçə dəfə dilə gətirib. Xarici siyasət məsələləri üzrə ekspertlərin fikrincə, ABŞ-ın təşkilatı tərk etməsi alyansı zəiflədə və uzun zamandır NATO-nu tənqid edən Rusiya prezidenti Vladimir Putinin cəsarətləndirə bilər.

"Amerikanın səsi" bildirir ki, təxminən 70 ilə yaxın bir dövrdə ABŞ prezidentləri və qanunvericiləri - demokrat və respublikaçılar NATO-nu stabillik sütunu kimi görürdülər. Lakin Trampın al-

yansla bağlı baxışları onun 2016-cı ildə seçki kampaniyası zamanı hər iki partiya nümayəndələrinin arasında konsensusu pozdu. "İcaza verin deyim, NATO köhnəlib. Bu, 67 il əvvəl olub, onun 60-dan çox yaşı var. Orada olan çox sayda dövlət terrorizminə qarşısını ala bilmir. Bu təşkilat Sovet İttifaqı üçün qurulmuşdu və Sovet İttifaqı artıq yoxdur", - deyərək bildirdi.

Tramp dəfələrlə NATO üzvlərini müdafiə xərclərinin çoxununun ABŞ üzərinə düşdüyünə görə tənqid edib. ABŞ-ın xarici

siyasət məsələləri üzrə ekspertləri NATO-nu dünyanın ən güclü hərbi alyansı adlandıraraq, onun köhnəmiş hesab edilməsinə tənqid edir.

"Qurum dəyişiklikləri qəbul etməkdə olduqca uğurludur. Hazırda NATO diqqətini Rusiyanın Kırım ilhaqı, cənub cinahındakı böhran və kibernetika kimi məsələlərin həllinə yönəldib. İndi müttəfiqlər müdafiə sahəsinə daha çox vəsait ayırır", - deyərək Atlantika Şurasından Mark Simakovski bildirdi.

Qeyd edək ki, ötən il Brüsseldə keçirilən NATO-nun 29-cu sammitində çıxış edən ABŞ prezidenti üzv ölkələri Alyansa daha çox vəsait ayırmağa çağırıb. NATO-nun nizamnaməsinə əsasən üzv ölkələr hər il ümumi daxili məhsul istehsalının 2 faizini müdafiə xərcləri üçün ayırmalıdır. Lakin 2018-ci ildə 29 ölkədən yalnız 7-si buna nail ola bilib. Tramp açıq şəkildə bildirib ki, digər ölkələr ABŞ-ın ödəmələrini "yeyir".

Yeri gəlmişkən, Alyansın 70 illiyi ABŞ və NATO-nun ikinci böyük ordusuna malik olan Türkiyə arasında soyuqluğun kölgəsində keçir. Vaşinqton iki gün əvvəl Türkiyənin Rusiyadan S-400 hava hücumundan müdafiə sistemləri almasını əsas gətirərək F-35 qırıcılarının detallarının satışını dayandırıb. Bunun ardınca isə Türkiyə hərbi pilotları F-35-in təlim uçuşlarından kənarlaşdırılıb.

Güman ki, Türkiyə XİN rəhbəri Çavuşoğlunun Vaşinqtona səfəri zamanı bu məsələ də gündəmə gələcək. Lakin amerikalıların tələbləri qətidir: Ya Rusiya S-400-ləri, ya da Amerika F-35-ləri. Baxmayaraq ki, amerikalı rəsmilər hələlik Türkiyə ilə dil tapmağa çalışdıqlarına işarə edirlər. Ancaq aydın məsələdir ki, Türkiyənin payızda təhvil almağa hazırlaşdığı S-400-lərdən

imtinası mümkün deyil. Bu, bir tərəfdən Türkiyəyə qarşı ciddi təminat tələblərinə səbəb olar, digər tərəfdən isə Ankaraya-Moskva əlaqələrinə pis təsir edərdir.

Üstəlik, amerikalıların Suriyanın şimalında kürdlərə dəstəyi davam edir. ABŞ hökumətinin kürdlərə dayanmadan silah və sursat yardım etməsi Ankaranı qəzəbləndirir. Dəfələrlə tələb və israrlarla baxmayaraq Vaşinqton kürdlərdən imtina etmir və bu da Ankaranı qəzəbləndirir. Yeni indiki NATO daxilində ABŞ və Türkiyə arasında ciddi fikir ayrılıqları var.

Daha bir soyuqluq Vaşinqton və Avropa Birliyinin bəzi ölkələri arasındadır. Xüsusən də söhbət qurumun aparıcı ölkələri olan Almaniyə və Fransadan gedir. Hər iki ölkə Vaşinqtonun diktəedici mövqeyindən narazıdır, hətta ötən il Fransa və Almaniyə Avropa Birliyinin ordusunun yaradılması ilə bağlı danışıqlar başladı. Lakin sonradan Fransada başlayan kütləvi etirazlar bu prosesə bir qədər ləngitdi.

Bundan başqa, Yaxın Şərq münaqişəsi, xüsusən də Trampın ötən ay Colan təpələri haqqında, ötən il isə Qüds şəhəri barədə qərarın Avropa ilə ABŞ arasında dərin mövqə ayrılığını ortaya qoydu. Bütün bu fikir ayrılıqları ciddi şəkildə olmasa da, Alyans daxilində birliyi zəiflədir. Hazırda NATO daxilində, xüsusən də Avropa və ABŞ arasında yeganə fikir birliyi Rusiya mövzusu ilə bağlıdır.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

Sosial şəbəkələrdə üç qızın yeyib-icmək məclisində çılpaq videonun yayılması ilə bağlı yeni xəbərlər var. Qızlardan birinin gizləndiyi, qardaşının onu öldürmək üçün axtardığı, bacısının ərinin isə arvadını boşadığı iddia edilir.

Qızlardan biri hətta nişanlı olduğunu, yaxın aylarda ailə quracağını qeyd edib. Bu baxımdan onların etdiyi səhvədən doğan həyatı təhlükə ilə bağlı hansı addımlar atılmalıdır? Hüquq müdafiəçiləri nələrdə bilər?

Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri, hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu "Yeni Məsəvat"a bildirdi ki, ilk növbədə videonu yayana cəza verilməlidir: "Kadrlardan görünür ki, o qızlar nə haldadırlar. Heç kəs onları bəraət vermir. Təbii ki, ictimai qınaq olmalıdır. Amma əzizim Fazil Mustafa deyir ki, onların saçını qırıxıb, küçədə sürsünlər. Bu, yolverilməz haldır. Qadın yolunu azırsa, kişi onu boşasın, övladından məhrum eləsin, amma saçını qırıxmaq, küçələrə atmaq doğru deyil.

Eyni zamanda cəmiyyətin qınağı olmalıdır. Yüzlərlə ev var ki, gənc qızları aparırlar, hüquq-mühafizə orqanları həmin yerləri aşkarlaya bilər".

N.Cəfəroğlu sədri olduğu cəmiyyət adından qeyd etdi ki, məktəblərdə tərbiyə işləri gücləndirilməlidir: "Qızın səhvə görə qardaşı onu öldürəcəksə, sabah cəmiyyət o adamı bağışlayacaq ki, namus üstündə vurub. Sovet vaxtı ictimai qınaq vardı, telekanallar yanaşmasını dəyişməlidir. Bu cür həyat tərzinə açıq-saçıq filmlərin də təsiri var. O gün bir filmə göstərir ki, hoteldə üç qız bir oğlanın qarşısında rəqs edir. Yeni TV, internet təbliğat aparır. İndi kimsə söyləyə bilər ki, onları bu addımı atmağa kasıblıq vadar edib, bu fikri qətiyyətlə bölüşürəm. Həmişə yoxsulluq da olub, insanlar bir tükə çörək tapmayanda belə qeyrətini qoruyub saxlayıblar. Sadəcə, bu hərəkətlər harınlıqdandır, qınayıq, lakin o qızların həyatına təhlükə varsa, mühafizə ediləməlidirlər".

Videosu yayılan qızlardan biri öldürülməkdən qorxur - hüquq müdafiəçilərindən reaksiyalar

Novella Cəfəroğlu və Mehriban Zeynalova çağırış elədi, polis lüt kadrları səs-küy doğuran qızların təhlükəsizliyini təmin edib; Aybəniz Haşimova isə qardaşı oğlu videonu yayan Mələkxanım Əyyubovaya dəstək çıxdı

Novella Cəfəroğlu

"Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalovanın sözlərinə görə, polis videodakı qızların təhlükəsizliyini təmin edib: "Siğınacaqlar öz köməyini göstərməlidir. Amma dövlətin, yoxsa QHT-lərin siğınacağı olmalıdır, bu barədə polis onları məlumatlandırır, seçim edirlər.

Məndə olan məlumata görə, Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən təhlükəsizlik tədbirləri görüldü, onlara siğınacaq təklif olunub və deməliyəm ki, bu məsələdə ən peşəkar DIN hərəkət elədi".

M.Zeynalova qeyd etdi ki, bəziləri çağırışlar edəndə diqqətli olsunlar: "Bu çağırışların cinayətlə nəticələnməyini düşünüb ehtiyatlı olsunlar. Kimsə kütlənin xoşuna gəlmək üçün danışır, sabah cinayət olanda deyəcəklər ki, niyə tədbir görülmədi".

Hüquq müdafiəçisi dedi ki,

onlara daha əvvəllər buna bənzər hadisələrlə bağlı siğınacaq üçün müraciət edənlər olub: "Qanunvericilik icazə verir ki, ad-soyadını, simasını dəyişsünlər.

İndi bilmirəm ki, onların həyatına təhlükə nə həddədir, amma bu hüquqları var. Ümumiyyətlə, gənclərin səhvlərinin təkrarlanmaması üçün xidmət paketləri ortaya qoyulmalıdır".

Bu arada əməkdar artist Aybəniz Haşimova xalq artisti Mələkxanım Əyyubovanın qardaşı oğullarının onun adına ləkə yaxıb sənətinə hörmətdən salmasından danışdı.

Sənətçi həmkarına dəstək çıxıb və qardaşı oğlunun 3 çılpaq qızı videoya çəkilməsində xalq artistinin heç bir günahı olmadığını bildirdi.

Onun sözlərinə görə, bu məsələdə Əyyubovanı ittiham etmək doğru deyil: "Əziz bacım,

demisən ki, rüsvay oldun. Səni heç kim rüsvay edə bilməz! Sən heç kimə cavabdehlik daşımarsan, bacım. Xahiş edirəm ki, sənin adını bu iyrenc məsələdə hallandırmasınlar. Sən incəsənətimizin qeyrətli xanım sənətkarısən! Sən yaxşı bilirsən ki, xalqımız səni necə sevir?!"

M.Əyyubova məlum hadisə ilə bağlı verdiyi açıqlamada qardaş və bacılarından deyil, amma onların övladlarından imtina etdiyini açıqlamışdı.

Qeyd edək ki, hadisə Sən-gəçal qəsəbəsində yerləşən bağ evində baş verib. Cahid Kərimov adlı şəxs yeni aldığı "Range Rover" markalı 90 SA 888 nömrəli avtomobili "yumaq" üçün məclis təşkil edib.

Bu barədə qafqazinfo.az yazıb ki, həmin məclisə 2 illik tanış olan Xatirə adlı qızı dəvət edib. Xatirə tədbirə iki rəfiqəsini də götürərək qatılıb. Onlar normadan artıq viski qəbul ediblər və içkinin təsiri altında Cahidin təklifi ilə soyunaraq meyxana deyiblər. Qızlar polisə ifadələrində videonun yayılmasından ciddi narahatlıq keçirdiklərini, buna görə şikayətçi olduqlarını bildirdilər. Saxlanılan şəxsin ifadəsinə görə ona bu qızları müğənni Valeh İsrəfilov yollayıb.

Valeh İsrəfilov xalq artisti Mələkxanım Əyyubovanın qardaşı oğlu, müğənni Ramal İsrəfilovun qardaşıdır. Xalq artisti

Mehriban Zeynalova

deyib ki, bu haqda danışmaq istəmir, onları həyatından silib.

Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən qızların çılpaq videonu ilə bağlı açıqlamada qeyd olunur ki, məlum video geniş ictimai rezonans doğurduğundan və cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri tərəfindən haqlı olaraq böyük narahatlıq və narazılıqla qarşılandığından DIN rəhbərliyinin tapşırığına əsasən məsələ ilə əlaqədar təxirəsalınmaz əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, sözügedən eys-işrət məclisi paytaxtdan kənardakı bağ evlərindən birində Bakı şəhər sakini Valeh İsrəfilov və Rusiya vətəndaşı, əvvəllər məhkum olunmuş Cahid Kərimov tərəfindən təşkil olunub və orada iştirak edən 3 qadının da görüntüləri məhz C.Kərimov tərəfindən çəkilərək sosial şəbəkədə yayılmışdır.

Hazırda faktla bağlı müvafiq araşdırmalar davam etdirilir və nəticəsindən asılı olaraq məsələyə hüquqi qiymət veriləcək.

"Sosial şəbəkələrdə üç xanımın çılpaq rəqs etməsinə əks etdirən videogörüntüdəki mənzərədən sonra şokdayıq. Azər-baycanda belə bir hadisənin baş verməsi qəbul ediləməzdir. Burada Azərbaycan qadınının imicinə xələf gətirilib. Bununla mübarizə aparılmalıdır". Bunu isə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin İnformasiya və Analitik Araşdırmalar Şöbəsinin müdiri Elgün Səfərov deyib.

O da aydın olub ki, müğənni Metanət Əsədovanın məşhur "limon suyu içməsi" videosunu yayan şəxs elə 3 qızın çılpaq videosunu yayan Cahid imiş.

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Məsəvat"

Meyxana sənəti bizə lazımdır - iki rəy

Bayağı, pis vərdişləri təbliğ edən, söyüş istifadə olunan meyxanalarla bağlı son günlərdə ciddi müzakirələr gedir. Hətta o da məlum olub ki, efrədə söyüş və təhqirlərdən istifadə etməmələri üçün bir neçə tanınmış meyxanaçıdan izahat alımb. Yenicag.az saytının məlumatına görə bu barədə meyxanaçı Namiq Qaraçuxurlu "Hər şey daxil" verilişində açıqlama verib.

Bir çox ziyalılar, eləcə də sadə vətəndaşlar müasir meyxanalarda söyüş və təhqiredici ifadələrin işlədilməsinə etiraz edir, bəziləri, ümumiyyətlə, meyxana sənətinin davam etdirilməsinin əleyhinə fikirlər səsləndirir, onun vasitəsilə narkotik vasitələrin, bayağı "sevgi"nin təbliğ olunduğunu qeyd edirlər. Bir qisim isə meyxananın əslində keçmişdən bizə miras qalan bədahətən deyilən söz sənəti, folklorun bir qolu olduğunu bildirir.

Ümumiyyətlə, meyxanaya münasibət necə olmalıdır? Müasir dövrdə daha çox primitiv, bayağı üslubda inkişaf etməkdə olan meyxananı səviyyəli formaya salmaq mümkündürmü?

Xalq artisti, rejissor Əbdül Mahmudov mövzu ilə bağlı "Yeni Məsəvat"a danışdı.

O deyib ki, məsələnin qoyuluşu çox doğru və düzgündür: "Ən azından ona görə ki, Azərbaycanda bədahətən qafiyə deyilməsi ənənəsinin dünyada analoqu yoxdur. Bu bizim xalqımızın folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana ancaq Bakıtrafi kəndlərdə, toy, meyxana məclislərində qorunurdu. Yeni o dövrün meyxanaçıları bu sənəti çətinliklə də olsa qoruyub, yaşadıblar. Elə sənətin adı meyxana deyil, folklor sənətidir. Yeni dünyada Azərbaycan kimi ikinci bir xalq yoxdur ki, bu cür ənənəyə malik olsun. Sovet dövründə necə ki, namaz qılmağı, ibadət qadağan etsələr də insanlar işıqları söndürüb gizlincə namaz qılır, oruc tutur, o cür də yerləri, ənənələri qoruyub saxlayırdı, eləcə də meyxananı müasir dövrümüze gətirib çıxarırdılar. Qadağa zamanında meyxana anca

Əlcəzairdə uzun müddədir etirazlar nəticəsində prezident Əbdüləziz Buteflika istefa verib. 1999-cu ildən ölkəni idarə edən 82 yaşlı dövlət başçısına qarşı etirazlar fevralın 22-də başlayıb. Səbəb isə xəstə və yaşlı Buteflikanın bu ilin aprelində keçiriləcək prezident seçkilərində 5-ci dəfə namizəd olmaq qərarı idi.

Lakin artan etirazlardan sonra martın 11-də Buteflika namizədliyini geri götürüb və prezident seçkilərini bir il müddətinə taxısalı. Lakin bu addımlar etirazların yatması üçün yetərli olmayıb.

Martın 26-da isə gözlənilmədən ordu proseslərə müdaxilə edib. Baş qərargah reisi və müdafiə nazirinin müavini Əhməd Qaid Saleh bəyan edib ki, ölkədə davam edən siyasi böhranın həlli üçün konstitusiyanın 102-ci maddəyə əsasən prezidentin səlahiyyətləri əlindən alınır. Baş Qərargah reisi prezident seçkilərinə qədər 45 gün müddətində prezident səlahiyyətlərini parlamentin sədri Əbdülqadir bin Salahın icra edəcəyini açıqlayıb.

Halbuki fevralda Əlcəzairdə etirazlar başlayanda ordu hökuməti müdafiə edirdi və müxalifləri ölkəni "Suriya çevirməkdə" ittiham etmişdi. Lakin indi situasiya dəyişib. Bu isə Buteflikanın yerinə gələ biləcək mümkün namizədlərlə bağlıdır. Çünki hakim komandada ciddi iddiaçılar peyda olub. Onlardan biri də prezident Buteflikanın qardaşıdır.

Məsələ ondadır ki, 2013-cü ildə ağır xəstələnən Buteflika ümumiyyətlə xalq qarşısında az-az görünməyə başlayıb və bu da ölkədə hakimiyyəti güc qurumlarının idarəetməsi haqda fikirlərin yayılmasına səbəb olub. 1937-ci il təvəllüdü Buteflika uzun illər Əlcəzairin xarici işlər naziri olub. 1999-cu ildə isə vətəndaş müharibəsinin gedişində ölkə başçısı seçilən Buteflika iki il ərzində vətəndaş müharibəsinə son qoyub. Ancaq ölkə iqtisadiyyatını inkişaf etdirə bilməyib. Ölkə iqtisadiyyatı neftdən asılı olaraq qalıb, dövlət borcları hələ də qalıb, üstəlik, işsizlik hələ də yüksəkdir.

Ancaq 2013-cü ildə iflic olan Buteflika xalq arasına çıxmayıb. Bu isə hökumətdən narazılıqları daha da artırıb. Üstəlik, neftin qiymətlərinin yüksəlməsi ölkənin maliyyə ehtiyatlarını sürətlə "yeməyə"

Əlcəzair prezidentinin istefasının pərdəarxası

Əbdüləziz Buteflikanın gedişindən sonra ölkədə məsuliyyətli keçid dövrü başlayır

başlayıb. Nəhayət, xəstə prezidentin 5-ci dəfə namizəd olmaq istəyi xalq küçələrinə töküldü.

Əlcəzair Konstitusiyasının 102-ci maddəsinə əsasən prezident vəzifəsini icra edə bilməyəcək vəziyyətə gələndə Konstitusiyaya Məhkəməsinin iclası çağırılır və orada prezidentin vəzifəsini icra edə bilmədiyini barədə qərar verilməlidir. Bundan sonra iki palatalı parlamentin hər iki qanadı, "Milli Xalq Məclisi" və "Millət Məclisi" (Senat) bu qərarı üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edərsə, Senatın sədri prezidentin səlahiyyətlərini icrasını 45 gün müddətinə öz üzərinə götürür. Əgər 45 gün ərzində prezidentin vəzifəyi dəyişməsə, o zaman prezident vəzifəsindən uzaqlaşdırılmış hesab olunur və ölkədə yeni seçkilər elan edilir. 45 gün ərzində prezident seçkiləri ke-

çirilir və yeni prezident seçilir.

İndi əgər proses qaydasında davam edərsə, Senatın sədri Əbdülqadir bin Saleh ölkənin keçid dövründə prezident səlahiyyətlərini icra edəcək. Maraqlıdır ki, hazırda Milli Qurtuluş Cəbhəsi Mərkəzi Komitəsinin 400 üzvündən 100-ü ordunun planına dəstək verir.

Hazırda Əlcəzairdə xeyli müəssisə situasiya var. Bir tərəfdə ordu və onun komandanlığı, digər tərəfdə iqtidar komandası, eləcə də hakimiyyətlə ittifaqı içərisində olan siyasi partiyalar var. Digər tərəfdə isə etirazçı xalq və onun yeni liderləridir.

Hazırda Əlcəzairdə əsas siyasi təşkilat iqtidar partiyası olan Milli Qurtuluş Cəbhəsidir (FLN). Ehtimal olunur ki, hakim koman-

da içərisində Buteflikaya qarşı əsas namizəd istefada olan general Əli Gədir hesab olunur. Onun arxasında isə 2015-ci ildə istefaya göndərilmiş Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik İdarəsinin sabiq rəhbəri general Məhəmməd Tofiq var. Məsələ ondadır ki, Buteflikanın yaxın adamlarından olan və hər dəfə seçilməsində hələdici rol oynayan general Tofiq 2015-ci ildə korrupsiyada ittiham olunaraq işindən azad ediləndə onun rəhbərlik etdiyi struktur təmizlənilib və baş qərargah rəisinin nəzarətində olan qurum yaradılıb.

Əlcəzairdə son hadisələr bir mənada Misiri xatırladır. Ordu burada da prezidentə sona qədər müdafiə etmədi və hətta böhrana son qoymaq üçün prezidentin səlahiyyətlərini alınmasını tələb etdi. Oxşar şəkildə 2011-ci ildə də Misir ordusu küçələrə çıxan xalqa qarşı silahlardan istifadə etmədi və Mübarəkin devrilməsi üçün lazım olan şəraiti yaratdı. Güman ki, partiyası və ordu Buteflikanın istefadan sonra evinə çəkilməsini təmin edəcək. Çünki indi əsas məsələ Buteflikadan sonrakı Əlcəzairin taleyidir.

Məsələ həm də ondadır ki, ölkəni faktiki olaraq müstəqillikdən sonra idarə edən Milli Qurtuluş Cəbhəsi indi xalqın gözündən düşüb və üstəlik, daha əvvəlki terror, vətəndaş müharibəsinin qayıtması barədə xəbərdarlıqlar o dövrü görməyən gənc nəsli narahat etmir. Eyni zamanda xalq da yenilik istəyir.

Məlum olduğu kimi, müsəlman dünyasında başlayan islami

başlayıb. Lakin indi vətəndaş müharibəsinin başa çatmasından az qala 20 ilə yaxın vaxt keçir və 30 faizdən çox əhalinin gənclər təşkil etdiyi ölkədə aktiv və narazı kütlə o "qorxulu illəri" xatırlamır. Bu səbəbdən də Milli Qurtuluş Cəbhəsinin necə deyirlər, arqumenti indi çox zəifləyib və hakimiyyətə yeni qüvvənin gəlməsi reallığa çevrilib. Məhz bu səbəbdən də hakim partiya da baş qərargah rəisinin çağırışını dəstəkləyib.

Ərəb mediası indi Əlcəzair küçə etirazlarının yeni qəhrəmanı kimi tanınmış vəkil Mustafa Buşaşinin adını tez-tez zikr etməyə başlayıb. Hətta onun Əlcəzairin növbəti prezidenti olacağını iddia edən media orqanları da var.

Ancaq indi Əlvəzair riskli dövrünü yaşayır. Bir tərəfdə küçələrdə olan xalq kütlələri, digər tərəfdən ordu və hakim partiyanın güclü və təşkilatlanmış, amma parçalanmış bürokratiyası, bir tərəfdə isə indi gözə görünməsə də, Böyük Səhra çöllərində hər an aktiv gücə çevrilə biləcək "Əl-Qaidə" və digər islamçı radikal var.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Nar TV tətbiqi

Populyar TV kanallar və filmlər artıq sənin smartfonunda!

"Nar TV" ilə ən maraqlı filmlər və TV serialları Azərbaycan dilində

Azərbaycan telekommunikasiya bazarında ilk onlayn TV tətbiqi olan "Nar TV"-də yeniliklər edilib. Artıq "Nar TV" ilə TV kanalları və verilişlərə yanaşı, film həvəskarları üçün sevdiyi filmlər, seriallar daha rahat olacaq. Belə ki, "Nar TV" tətbiqinə əlavə edilən geniş film bazası ilə seçilmiş filmləri Azərbaycan dilində də izləmək mümkün olacaq. "Nar TV" tətbiqində hər kəsin zövqünə uyğun filmlər mövcuddur və tətbiqdə filmlər kateqoriyalarına görə bölünüb. Qeyd edək ki, "Nar"-ın təqdim etdiyi bu məhsulun bütün üstünlüklərindən faydalanmaq üçün istifadəçilər "Google Play" və "App store"-dan yenilənmiş tətbiqi yükləməlidir.

"Nar TV" tətbiqi vaxt və məkan sərhədi tanımır. Belə ki, "Nar TV" abunəçilərə istənilən məkanda və vaxtda mobil telefonlarda və ya tabletlərdə idman, əyləncə, uşaqlar, xəbər də daxil olmaqla, 100-ə qədər seçilmiş yerli, regional və beynəlxalq televiziya kanallarına və filmlərə baxmaq imkanı verir.

Yeni qeydiyyatdan keçən istifadəçilər 1 ay ərzində "Nar TV" tətbiqindən ödənişsiz yararlanı biləcəklər. "Nar TV"-nin digər üstünlüyü, vaxtınız olmadıqda ötürdüyünüz proqramlara 12 saat ərzində baxmaq mümkündür. Aylıq abunə haqqı cəmi 3 AZN-dir. Abunəçilər "Nar TV"-yə "Nar"-ın 4G şəbəkəsindən istifadə etməklə, tam keyfiyyətdə baxa bilərlər.

"Nar TV"-də valideyn nəzarət xidməti də mövcuddur. Bunun üçün xüsusi kanalları PIN kod vasitəsilə məhdudlaşdırmaq olar. Qeyd edək ki, "Nar TV" tətbiqində TV kanalları "Uninet", filmlər və seriallar isə "MEGOGO" ilə əməkdaşlıq çərçivəsində təqdim edilir. "Nar TV"-nin digər üstünlükləri barədə daha ətraflı məlumatı nar.az internet sahifəsindən öyrənmək olar.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycan telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığını rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7400-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir. 2017-ci ildə keçirilmiş mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testlərinə əsasən "Nar" şəbəkəsi mobil zəng xidmətlərinin göstərilməsi üzrə ölkədə ən yüksək nəticəyə nail olub. Sınaqlar test xidmətləri üzrə müstəqil beynəlxalq şirkət olan "P3 Communications" keçirib və sınaq metodologiyası əhatəli xidmətlər üzrə müştəri təcrübəsinə əsaslanıb.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

İrandan kartof idxalının dayanmasından kim qazanacaq

Bu prosesdən fermerlər uduşlu çıxıb, monopolistlər imkan versə...

Bu gündən etibarən İranın kartof-soğan ixracına qoyduğu qadağa qüvvəyə minir. Məlum olduğu kimi, İran kartofunun alıcılarından biri də Azərbaycandır. İrandan soğan idxal etməsək də, illik 50 min ton kartof idxal edirik. Bu mənada İran kartofunun bazardan çıxması qiymətlərə də, daxili bazanın durumuna da təsirsiz ötürməyəcək. Bəs bu durumda kimlər qazanacaq? Fermerlər yerli məhsulu daha tez və daha baha satmaqla qazanacaq? Yoxsa qazanan yenə də monopolistlər olacaq?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bildirdi ki, bu qərar ilk növbədə Azərbaycan bazarında məhsulun bahalaşmasına səbəb olacaq: "Kartof mövsümünün başlamasına hələ müəyyən zaman var. İranın tətbiq etdiyi ixrac məhdudluğu son nəticədə daxili bazarda kartofun və soğanın qiymətinin artmasına gətirib çıxaracaq. Bu bahalaşma qaçılmazdır. Burada müxtəlif tərəflər müxtəlif formada təsirlənə-

cəklər. Fermerlər ola bilər ki, rezerv məhsullarını bazara çıxaraq nisbətən artıq gəlir əldə edə bilsinlər. Bu onların maliyyə vəziyyətinə müsbət təsir göstərəcəkdir.

R. Həsənov onu da diqqətə çatdırdı ki, mövcud şərtlər daxilində bazarda əsas tərəflər inhisarçılardır: "Onların mövqeyi daha da güclənəcək. Qısamüddətli dövrdə olsa da, proses onların gəlirlərinin artmasına gətirib çı-

xaracaq. Üçüncü tərəf isə ölkə əhalisidir ki, onsuz da məhdud gəlirlər və bahalaşma fonunda onların büdcəsinin dəyərsizləşməsi baş verir. Bu qiymət artımları son nəticədə ailə büdcəsi üzərində müəyyən yük formalaşdıracaq. Kartof azərbaycanlı ailələrin daha çox istifadə etdiyi məhsul növüdür. Bu məhsulların qiymətinin artması son nəticədə ailənin gəlirlərinin artmasına təsir göstərəcək. Kartof azərbay-

canlı ailələrin də çox istifadə etdiyi məhsul növüdür. Bu məhsulun bahalaşması əhalinin büdcəsinə də mənfi təsir edir. Ola bilər ki, yüzlərlə sahibkar bu məsələdən müsbət təsirlənsin. Ancaq milyonlarla vətəndaşın büdcəsinə mənfi təsir edəcək".

Iqtisadçının sözlərinə görə, bu kimi hallarda dövlətin bahalaşmanın qarşısını almaq üçün müəyyən iqtisadi alətləri var ki, onlardan istifadə etmək lazımdır: "Bazarda monopolistlər var. Bəzi məhsulların ölkəyə idxalı hər zaman monopolistlərin tərəfindən həyata keçirilir. Ancaq indiki şərtlər daxilində, bu mexanizmlər nisbətən təkmilləşdirilib və inhisar olaraq ilk baxışda görünməyə bilər. Gömrük prosesləri də müəyyən şərait yaradır ki, inhisarçılar daha aşağı qiymətlərlə məhsulları ölkəyə idxal edir, son nəticədə digər rəqiblərinin daha çox xərc tələb edən idxalı qarşısında mövqelərini gücləndirir, bazarda üstünlüklərini qoruya bilərlər".

Bölgələrdə hazırda aqrar sektorda qızgın iş gedir. Fermerlər müxtəlif yazlıq məhsulların əkinini həyata keçirənlər də, bir çox hallarda köhnə ənənəyə uyğun olaraq əkilir. Bəzən bunun satışını təşkil edə bilmir, rentabelli olub-olmadığını hesablamırlar. Bəs görəsən, yazlıq məhsullardan hansı daha rentabellidir, fermerə daha çox gəlir gətirə bilər? Bazarda hansı məhsulların əkilməsinə daha çox ehtiyac var.

Kənd təsərrüfatı eksperti Nicat Nəsirli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, hava yağışlı keçdiyindən yaz əkinləri bir qədər gecikir: "Ölkəmizdə hər il orta hesabla 1 milyon - 1 milyon 600 min hektar sahədə əkin əkilir, bundan 970 mini dənli və paxlalı bitkilərdir. Onlar bir illik bitkilərdir və payızda əkilir. Təxminən 800 min hektar ərazidə də yazlıq əkinlər əkilir. Yazlıq əkinlər də iki hissəyə bölünür: texniki bitkilər -kartof, tərəvəz, bostan bitkiləri və yem bitkiləri. Texniki bitkilər təxminən 180 min hektarı əhatə edir. Tərəvəz və bostan bitkiləri təxminən 160 min hektar əkilir. Yem bitkiləri isə adətən 250 hektarı əhatə edir. Hazırda bu bitkilərin əkin mövsümü başlayıb. Son bir həftədə havanın yağışlı keçməsi xüsusən də regionlarda bu əkinlərin gecikməsinə səbəb olub. Mövsüm kifayət qədər mülayim keçsə də, əkinlər bu günə qədər başa çatmalı idi. Ancaq yağışın olması da çox faydalı oldu, ən azı torpaqda nəmlik yarandı, müəyyən su ehtiyatı toplandı".

Ekspertin sözlərinə görə, insanlar da müəyyən əkinlər üzrə ixtisaslaşsınlar: "Cənub bölgəsi, Gəncəbasar, Şimal bölgəsində ənənəvi ixtisaslaşma var. Regionlarda qeyri-adi, fərqli bir əkin aparıldığını görmürük. Ağdam-Ağcabədiyə soğan əkilir, Aran rayonları Saatlı, Sabirabad, Kürdəmir, Hacıqabulda örtükaltı qarpız, yemiş, qovun kimi məhsullar əkilir. Prosesin elə bir mərhələsindəyik ki, indi problemlər görünür. Ənənəvi olaraq yazdan sonrakı dövrə qədəm qoyanda biz bir çox problemlər müşahidə edirik. Yaz bitkiləri payız bit-

kilərindən fərqlidir. Payızda əkilən bitkilər qışlama dövrü keçirir, torpaqda su ehtiyatı toplanır, özü kollanır, inkişaf bazasına başlayır. Yaz bitkilərinin vegetasiya dövrü qısa olduğuna görə, maksimum 90 günə yetişdiyinə görə onların kökü çox dərinə getmir. Bu baxımdan suvarma tələb edir. Hər il olduğu kimi, Azərbaycanda suvarma problemi var. Ötən ili də təsərrüfat suyu çatışmırdı. Problem qalmaqdadır və bundan fermerlər əziyyət çəkəcək".

Ekspertin sözlərinə görə, daha bir problem ondan ibarətdir ki, dənli və paxlalı bitkilərin yığılmasına 20-25 gün tez başlamalı olacağıq: "Ölkənin texnika parkının buna nə qədər açıq olduğunu demək çətindir. Hazırda qızdır, texnika hazır vəziyyətdə görünür. Ancaq bu il ən ciddi problem arpa və buğdanın eyni vaxtda yetişməsinə olacaq. Çünki əvvəl birinci arpa yetişir, biçilirdi, iki həftədən sonra buğda yetişirdi. Bu iki həftəlik fasilə imkan verirdi ki, texnika dislokasiya olunsun, müxtəlif nöqtələrə gedib çıxa bilsin. Ötən il də mövsüm irəli gəldi, qış mülayim keçdi, arpa və buğda eyni vaxtda yetişdi. Bu mənada texnikaya tələbat artdı və ajiotaj yaşandı. Bu ildən aqrolizinq qaydaları dəyişdirilir, görək ölkəyə nə qədər texnika gətiriləcək".

N.Nəsirli vurğuladı ki, yazlıq bitkilər bazarda bahalaşmanın qarşısını alacaq: "Ölkədə kütləvi bir ajiotaj var, İran kartof-soğan ixracını qadağan edib. Yazlıq bitkilər ən azı oktyabr ayına qədər istehlak bazarını nəzarətdə saxlamağa imkan verir. Təxminən 25 gündən sonra yazlıq bitkilər, so-

Yaz əkinini - fermerləri narahat edən problemlər

Ekspert təklif edir ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatı məhsulları daşıyan ixtisaslaşmış logistika şirkəti yaradılsın

ğan-kartof faraş məhsullar çıxan kimi bazarda stabilləşmə yaranacaq, ucuzlaşma olacaq. Oktyabr ayına qədər bazarda stabil vəziyyət olacaq. Heyvandarlıqda və bitkilikdə elə məhsullar var ki, həm daxili bazarda yüksək qiymətə qəbul olunur, həm də xarici bazarda ixrac imkanları ilin bütün mövsümlərində var. Cənub və qərb bölgəsi

üzrə faraş kartof tez yetişir, həm daxildə tələbat var, həm də ixrac perspektivi mövcuddur. Faraş məhsullardan ən ciddi problem onun qablaşdırılmasıdır. Yazlıq məhsullar daşınmaya qarşı çox həssasdır. Bizdə ixtisaslaşmış qablaşdırma yoxdur. Kim hansı yetişiyə gəldi yığır. Bu da daşınmada məhsul üçün risklər yaradır".

Ekspert təklif edir ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatı məhsulları daşıyan ixtisaslaşmış logistika şirkəti yaradılsın: "İl ərzində bu logistika şirkəti üçün iş var. Bütün fermerlərin məhsullarını istənilən daxili və xarici bazara ödənişli əsaslarla daşıya bilər. Belə bir xidmət yoxdur. Fermer bu mənada çətinlik çəkir. Faraş məhsul tez

yetişir və kütləvi şəkildə yığılaçaq. Fermer məcburdur ki, bunu həm özü yığınsın, həm bazarı tapsın, daşısın, getsin hansısa şəhərdə ev tapsın qalsın. Bu, fermerə psixoloji yüküdür. Eyni zamanda məhsul üçün əlavə problem yaradır. Yazlıq məhsul qaldıqca təbii itki norması çox olur. Bu dövrdə korporasiyalaşma çox önəmlidir. Yazlıq bitkilər əkin fermerlər korporasiyada birləşsə, bölgü aparsalar daha yaxşı olar. Bizdə hamı əkir və hamı bazara satmağa aparır. 3-4 kənd birləşsə bilər, onlardan 100-ü əker, 50 nəfər isə bunu yığıb, daşımaqla, digər 50 nəfər satışı ilə məşğul olardı. Təəssüf ki, kənd təsərrüfatında bu yoxdur, insanlarda gücən yoxdur. Bu inamsızlığı ciddi marifləndirmə ilə, qarşıya ciddi iqtisadi alətlər qoymaqla aradan qaldırmaq olar. Onlara uzunmüddətli kreditlər və texnika vermək olar, birbaşa və dolay digər dəstək mexanizmləri də ortaya atmaq olar ki, insanlar birləşməyə korporasiyalaşmağa meyilli olsun".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Canavarlar kəndlərdən şəhərə gəlir: necə qorunaq?

Ekspert: "Hər bir fermer öz malını sığorta etdirsə, dəymiş zərərin qarşılınması problem olmaz"

Son aylar tez-tez fermerlərin təsərrüfatlarına vəhşi heyvanların hücum etməsi ilə bağlı xəbərlər yayılır. Xüsusilə də canavarların kəndlərə, fermer təsərrüfatlarına hücum etməsi nəticəsində vətəndaşlara, iş adamlarına bəzən külli miqdarda zərər dəyir. Sonuncu hadisə Abşeron rayonunda baş verib. ONA-nın xəbərinə görə, Abşeron rayonunda yerləşən "Xanqulu" qış otlaq sahəsindəki yataqlardan birinə canavar sürüsünün hücumu nəticəsində 407 baş qoyun-quzu tələf olub.

Fermer təsərrüfatının rəhbəri Seyran Kərimov bildirib ki, hücum 1 saat ərzində olub. Belə ki, gecə hər saatın tamamında çobanlar heyvanları yoxlayırlar. Saat 2-də növbəti yoxlanış zamanı dəhşətli mənzərə ilə qarşılaşıblar. 400-dən çox qoyunun boğazı üzülmüş vəziyyətdə olub.

Azərbaycanda canavarların ovlanmasına, öldürülməsinə icazə verilmir. Buna görə böyük cərimələr müəyyən edilib. Nəticə olaraq əgər ötən illərdə canavarlar gecə ilə kəndə girib, mal-qaraya hücum edirdisə, hazırda onların hədəfində insanlar da var. Ötən aylarda Lənkəranda ard-arda canavar hücumlarının yaşanması buna bariz nümunədir. Masallı, Lənkəran, Astara zonasında yaşayanlardan aldığımız məlumata görə, gündüz saatlarında belə canavarların kəndə hücum etməsi onları çətinə salıb. Sakinlər bildirirlər ki, xüsusilə də qış aylarında canavarların sayı

kəskin şəkildə artıb.

Hələ 2016-cı ildə ovçular təklif edirdilər ki, insanlara, təsərrüfatlara hücumları azaltmaq üçün canavarların vurulması üçün onlara icazə verilsin. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, canavarların vurulmasına icazə verilmir. Bəzi ekspertlər bildirirlər ki, məhz bu faktor canavarların artmasına səbəb olub. Başqa bir varianta görə, canavarların sayının artmasına yem qıtlığının yaranması səbəb olub. Yem qıtlığından əziyyət çəkən vəhşi heyvanlar isə artıq insanların saxladığı iri və xırda-buynuzlulara hücum edirlər. Bununla yanaşı, təbiətə insanlar tərəfindən müdaxilə, təbiət qoynunda istirahət zonalarının salınması, infrastrukturun yaradılması da canavarların yaşama arealını daraldı. Ekspertlərə görə, bu faktorun özü də kəndlərə, təsərrüfatlara canavar basqınlarının baş verməsinə səbəb olur.

Məlumat üçün qeyd edək

ki, Azərbaycan 1999-cu ildən Avropada "Vəhşi təbiətin qorunması" Beynəlxalq Konvensiyasının üzvüdür. Həmin Konvensiyaya görə, Azərbaycanda da canavarların ovlanması bir-mənəli şəkildə qadağandır. Bu ov qanun pozuntusu hesab edilir. Yeni təqib edib, vüranda İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə 1000-2000 manat məbləğində cərimə edilir.

Bu qanunun istisnası da var. Belə ki, canavar və yaxud hər hansı bir vəhşi heyvan insan həyatına təhlükə yaradırsa, yəni onun üzərinə hücum edir-

sə, özünü müdafiə tədbiri kimi həmin heyvanı vura bilər. Belə halda həmin şəxsə qanun pozuntusu şamil edilmir. Canavara təqib edib, vüranda ekoloji qanun pozuntusu hesab olunur və həmin şəxsə qanun pozuntusu şamil edilir. Lakin digər vəhşi heyvanları ovçuluğa dair qanunvericiliyə əsasən ovçuluq bileti olan şəxslər regional ekologiya idarələrindən ova icazə bileti almaqla il boyu ovlaya bilərlər.

Onu da qeyd edək ki, canavarların çoxalması təkcə Azərbaycan deyil, Avropa ölkələrində də müşahidə edilən ten-

densiyadır. Belə ki, elmi araşdırmalara görə, SSRİ çökdükdən sonra - 1990-cı illərdə Avropada canavarların 50 faiz artması müşahidə olunub. Məhz bu dövrdə canavarlar Polşa, Almaniya və Skandinaviyaya ayaq açılıb.

Avropada canavarların sayının artması insanların kəndlərdən şəhərə axın etməsi ilə izah olunur. Bildirilir ki, insanlar kəndləri boş qoyublar. Nəticədə canavarların şəhərə yaxınlaşması prosesi baş verib.

Sonuncu hadisədə fermer 1 saatın içində təsərrüfatından 407 baş qoyun itirib. Orta

hesabla hər qoyunun qiymətini 140 manat götürsək, fermerə 60 min manata yaxın ziyan dəyib. Bəs bu zərər qanunla necə qarşılınır?

"Yeni Müsavat"a danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirib ki, belə iri təsərrüfatı olan şəxslər mallarını sığorta etdirməlidir:

"Bütün dünyada bu, belədir. Sığorta yoxdursa, deməli, dəymiş zərərin ödənilməsi məsələsi də problem yaradır. Yalnız o zaman hökumət müəyyən vəzifə daşıyır ki, təbii fəlakət və digər buna oxşar hadisələr baş verir. Belə hallarda sığorta məsələsinə diqqət edilmir və hökumət dəyən zərəri ödəyir. Son dövrlərdə görürük ki, hökumət kənd təsərrüfatının inkişafına dəstək olur. Belə hallarda fermerə dəyən zərərin ya tam, ya da qismən ödənilməsinə hökumət öz üzərinə götürə bilər. Əgər bu cür hadisələr geniş yayılırsa, hökumət vəzifə daşıyır ki, gələcəkdə baş verə biləcək belə hadisələrin qarşısını alsın. Vaxt vardı ki, hər öldürülən canavara görə mükafat verildirdi. Ovçular da bunda maraqlı idi. İndi də, görünür, artıq əks tədbirə keçmək lazımdır. Mümkündür ki, hansısa regionda insanlar qorumaq üçün belə tədbirlərə gedilsin. Bütün bunların hamısını mütəxəssislər analiz edib, təkliflər irəli sürməlidir".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 70 (7240) 4 aprel 2019

Qadın siqareti tez tərgitsə...

Siqareti 40 yaşından əvvəl tərgidən qadınların ömrü siqaret çəkməyə davam edənlərlə müqayisədə 9 il artıqdır. İngiltərədəki Oksford Universitetinin alimləri 1996-cı ildən 2014-cü ilə qədər qadınların sağlıq durumunu müşahidə ediblər. Alimlər 20 faizi siqaret çəkən, 28 faizi siqareti atmış və 52 faizi heç siqaret çəkməmiş 50-65 yaşındakı anker iştirakçılarının 3 illik fasilələrlə həyat tərzləri və sağlamlıq durumlarını araşdırıb. İngiltərənin "Lancet" jurnalında yayımlanan araşdırmaya görə, siqaret çəkən qadınlar çəkməyənlərdən 11 il az yaşayır və 70 yaşından əvvəl ölmə riski da 24 faizdir. Alimlər 40 yaşından öncə siqareti atan qadınların ömrünün 9 il "uzandığını", hətta 35 yaşından öncə siqareti atanların 10 il "qazandığını" müəyyən edib. Araşdırma imza atanlardan Riçard Peto isə deyib ki, siqareti erkən yaşlarda atmaq insana illər qazandırır, amma bu, qadınların 40 yaşa qədər heç bir təhlükə olmadan siqaret çəkə biləcəyi mənasını verməməlidir. Heç siqaret çəkməmiş qadınlara görə siqaret çəkənlərin ölüm riski 20 faiz daha artıqdır.

13 ildir saçları kəsilməyən qız

Rusiyalı qadın Daşık Gubanova 13 ildir ki, saçlarını kəsdirmir. Məqsədi "yerləri süpürənə qədər" şabalıdı rəngdəki saçlarına qayçı dəyməməsidir. D.Gubanova məşhur nağıl qəhrəmanı Rapunzel kimi olan uzun saçları ilə çəkib paylaşdığı şəkillər sayəsində öncə ölkəsinin Instagram fenomenı oldu, sonra da bütün dünyanın. Daşık Gubanova hər gün təqibçilərindən onlarla sual alır. İnsanlar daha çox onun saçına necə qulluq etməsi və bu uzunluqda olan saçlarını nə zaman kəsdirəcəyini soruşurlar. Gənc qadının qısa bir müddət ərzində dünyanın dörd bir yandan təqibçiləri yaranıb.

Qızın üzü dayanmadan şişir

Herediter anjiyoödem xəstəliyi 20 yaşlı Lauren Farley-Smith adlı qızın həyatını kabusə çevirib. Belə ki, bu xəstəlik qızın üzünün normal ölçüsündən iki dəfə artıq şişməsinə səbəb olub. "Daily Mail"də yayımlanan xəbərə görə, nadir görülən xəstəliyin ilk simptomları Laurenin ərğənlik dönmündə özünü göstərmiş. Qalıcı bir qan xəstəliyi olan hereditər anjiyoödem bədəndəki şişkinliklərə, davam edən qusmalara və kəskin qarın ağrılarına səbəb olmaqla yanaşı, həyatı təhlükə də daşıyır. Stres və narahatlıq xəstəliyin irəliləməsinə səbəb olduğu üçün gənc qız tez-tez meditasiya ilə məşğul olur və həkim köməyi alır. Yad insanların baxışları və rəyləri ucbatından depressiyaya girən, antidepressandan istifadə edən Lauren keçən il xəstəliyə məğlub olmayacağı ilə bağlı öz-özünə söz verdi və indi uşaqlıq xəyalı olan stüardessalığa hazırlaşır. Nadir görülən, qalıcı xəstəlik olan hereditər anjiyoödem bədənin müxtəlif əzələlərində şişmələrə səbəb olur. Bəzi insanlarda bu şişkinlik hər ay baş tutsa da, bəzilərində bir neçə aydan bir, ya da ildə bir dəfə baş verir.

Hamiləlik sualı verildi, həyatı dəyişdi

Amerikada yaşayan 24 yaşlı Amber Rose 152 kilo ağırlığında idi. O, təyyarəyə minmə bilmək üçün hər zaman iki yerin pulunu ödəyirdi. Bir gün heç tanımadığı adam ona "Siz neçə aylıq hamiləsiniz?" sualını verdi və bununla da həyatı dəyişdi. Bu sualdan olduqca təsirlənən qadın sürətli şəkildə arıqlamağa başladı. 80 kilo vərdən 8 min dollar qarşılığında da arıqlayandan sonra ortaya çıxan ekstra dəyişiklik hamını şoka saldı. Qadın özü yerli mediaya açıqlamasında bildirdi ki, "hamiləlik" sualı onun bütün həyatını dəyişib. Belə ki, həmin suala qədər insanların onu kök qadın kimi qəbul etməsinə öyrəşmişdi. Amma hamiləlik sualı ona olduqca pis təsir edib: "Ana olmağa hazırlaşan qadınlara müqəddəs varlıqlar kimi baxıram. Özüm də nə zamansa elə olmaq istəyirəm. Amma hamilə olmadığım halda hamilə münasibəti görmək mənə heç də xoş gəlmədi".

QOÇ - Yeni əlaqələr yaratmaq üçün ideal ərəfədir. Çox güman ki, bir neçə yeniliyin şahidi olacaqsınız. Sevindirici təkliflər də ləbüddür. Axşam qonaqlığa getmək sizə rahatlıq gətirəcək.

BUĞA - Saat 14-ə qədər ev şəraitində olmağınız vacibdir. Riskli iş görmək, səfərə çıxmaq yolverilməzdir. Əks təqdirdə, əsəbi məqamlar yaşayacaqsınız. Axşamsa qonaqlıq gözlənilir.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvim sizin üçün həddindən ziyadə uğurlu keçəcək. Ürəyinizdə olan şəxslərlə rastlaşmağınız, eləcə də təzə xəbərlər eşitməyiniz sizi sevindirəcək. Riskdən qorxmayın.

XƏRÇƏNG - Ulduzların düzümü səhənizlə bağlı bəzi problemlərlə rastlaşa biləcəyinizdən xəbər verir. Bu səbəbdən də orqanizminizə zidd olan qida və işlərdən yayınmalısınız.

ŞİR - O qədər də uğurlu gün deyil. Bir tərəfdən ətrafınızda lazımi adamların olmaması, digər tərəfdənsə əsəbi situasiyalar ovqatınızı korlaya bilər. Özünüzü təmkinli aparmağa çalışın.

QIZ - Astroloji göstəricilər günün diqtəsinə uyğun olaraq uzaq səfərə çıxmağınızı məsləhət görür. Digər sahələrdə passivlik hökm sürdüyündən neytral qalmağınız daha məqsədəuyğundur.

TƏRƏZİ - Təxminən saat 15-ə qədər ümumi ovqatınız xoş olacaq, ünsiyyətdə olduqlarınız sizi anlayacaq. Sonrakı müddətdə iş ciddi və böyük mübahisələrə cəlb olunacağınız gözlənilir.

ƏQRƏB - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə üzərinizə böyük öhdəliklər düşür. Nəticənin uğurlu olacağını nəzərə alıb yorulmaqdan çəkinməyin. Kənar müdaxilələrə reaksiya verməyin.

OXATAN - Bütün enerjinizi fəaliyyət prinsipinə istiqamətləndirin. Çünki perspektivləriniz bu ərəfədən birbaşa asılı olacaq. İşgüzar sövdələşmələrdə mümkün qədər ötkəm olun.

OĞLAQ - Göy qübbəsi yalnız ev-əşiklə, bağ-bağatla məşğul olmağınızı tövsiyə edir. Digər işləri isə təxirə salmağınız məsləhətdir. Yaşca sizdən kiçik olanlara mərhəmət və qayğıınızı artırın.

SUTÖKƏN - Maraqlı görüşlər və səfərlər yolunuzu gözləyir. Bir qədər qətiyyətli olun. Bədxah adamlara qarşı rəhmli olmaq o qədər də səmərəli deyil. Ulduzlar ac qalmağınızdan şikayətçidir.

BALIQLAR - Əgər bizneslə məşğulsunuzsa, bu gün bəxtiniz gətirə bilər. Çünki bütün göstəricilər uğurlu iş birliyi yaradacağınızdan, həmçinin varlanacağınızdan xəbər verir. Səfərə çıxmayın.

Qoroskop

(4 aprel)

Səbuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Evin satılmamasının səbəbi dekorasiyası olub

İngiltərənin Krosbi bölgəsindəki 6 otaqlı bir ev kəndardan olduqca normal görünməsinə baxmayaraq, 13 ildir ki, satıla bilmir. Nüfuzlu bir məhəllədə yerləşən və qiyməti 75 min pounada qədər düşmüş olan evin alıcı tapa bilməməsinin səbəbi isə onun içərisidir. Evin içini görənlər onun hədsiz dərəcədə zövqsüz dekorasiyasından və əşyalarının çoxluğundan qaçır. Evin içəri təxminən əntiq əşyalar dükanı xatırladır. Gillian Vals və əri 30 il boyunca bu evdə xoşbəxt bir şəkildə yaşayıblar. Amma evin göz yoran dekorasiyası satın almaq istəyənləri evdən uzaqlaşdırır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.755

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.